

Yıl: 7 Sayı: 42 Temmuz-Ağustos 2001

SAHİBİ
KAYSERİ DOĞU TÜRKİSTAN
KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
GENEL MERKEZ ADINA
Ebubekir TÜRKSOY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Seyit Ömer TÜMTÜRK

YAYIN KURULU
Yönetim Kurulu

IDARE YERİ
DOĞU TÜRKİSTAN
KÜLTÜR ve DAYANIŞMA DERNEĞİ
GENEL MERKEZİ
KAYSERİ-TÜRKİYE

REKLAM VE ABONE SORUMLUSU
Oktay BOZKURT
www.bozkurt_oktay@hotmail.com
Cep: 0 535 461 38 93

YILLIK ABONE
Yurt İçi Öğretmen ve
Öğrencilere : 5.000.000. TL.
Diğer Aboneler : 7.500.000. TL.
Almanya : 50 DM
Diğer Ülkeler : 25 \$

YURT İÇİ POSTA ÇEKİ
Oktay Bozkurt: 692046

YURT DIŞI
Tel: 5300 30440 1944272 - Döviz: 30100-172164
İş Bankası Kayseri Merkez Şubesi

YAZIŞMA ADRESİ
Hoca Ahmet Yesevi Mh. Türkistan Evleri 44. Sk. 28/A
P.F. 161, 38090 Kocasinan/KAYSERİ-TÜRKİYE
Tel: (0.352) 339 39 65
Fax: (0.352) 337 35 04

Web: www.ughur.com - www.gokbayrak.com
E-mail: gokbayrak@kaynet.net

TASARIM - GRAFİK - DİZGİ - BASKI

NETFORM

MATBAACILIK A.Ş.

Orta Sanayi Bölgesi Anatamir Karşısı Gazibey Cad. No:11
Tel: 0.352 320 92 64 (Pbx) Fax: 320 92 65 **KAYSERİ**

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazana aittir.
Gönderilen yazılar yayımlansın veya yayımlanmasın iade
edilmez. İsim zikredilerek iktibas edilebilir.

TEMSİLCİLİKLERİMİZ
Genel Merkez
Avr. Temsilcisi Almanya/Hamburg
Almanya/Münih
Sinop/Boyabat
Ş.Urfa/Akçakale
Samsun/Bafra
Afyon
Niğde
Erzurum
Sakarya
Ankara
Malatya

ADI SOYADI
Gökbayrak
Ş.Abdulkadir Tümtürk
Dilşad Hazneci
Cemal Yanıkel
Halil İslamtürk
Ahmet Dost
H.Hüseyn Deve
Yrd. Doç. Dr. Remzi Kılıç
Emrullah Yürük
Yrd. Doç. Dr. Dilşat İsa
Şükrü Erdem
Ergül Akdeniz

TELEFON
0.352 339 39 65
0.368 315 03 13
0.414 411 48 75
0.362 532 19 14
0.272 214 05 33
0.388 232 18 18
0.264 277 40 20
0.312 324 04 13
0.422 322 30 74

FAX
0.352 337 35 04
0.272 231 80 85

CEP TEL
0.535 461 36 93
0.049 172 436 09 72
0.049 172 999 23 32
0.542 684 13 92
0.542 825 29 49
0.535 255 84 56
0.542 261 19 89

İçindekiler

Sami YAVRUCUK

Kızıl Çin'e biz madalya verirsek
Dünya olimpiyat verir 3

Dr. Emel ESİN

Naziğim Destanı 4

Harun YAHYA

Doğu Türkistan'da Bitmeyen Çin zulmü 8

Oğuz ÇETİNOĞLU

İbn-i Sina 12

Burhanettin AKBAŞ

Eretna Beyliği 14

Dernekten Haberler 15

Doğu Türkistan'dan... 16

Dernekten Haberler 18

Yrd. Doç. Dr. İklil KURBAN

Doğu Türkistan'daki Çin eylemleri 19

Dr. Mehmet Yakup BUĞRA

Akupunktur bir Türk buluşudur 23

Basından... 26

Mehmet Emin BUĞRA

Şarkî Türkistan Tarihi 28

FIRAT PLASTİK BÖLGE BAYİİ
KÜTAHYA SERAMİK VE KÜTAHYA VİT
PDK ARMATÜRLERİ
AKIN PLASTİK SAN. A.Ş.
TERMAL SERAMİK A.Ş.
SÖĞÜT SERAMİKA.Ş.
NURVİT VİTRİFİYE
FALCIOĞLU ARMATÜRLERİ
MERMERİT VE AKRİLİK KÜVETLERİ
EKPAŞ EKLEME PARÇALARI

Camikebir Mah. Gürcü Cad. No: 4 KAYSERİ
Tel: (0 352) 222 68 58 (Pbx)-222 69 68-222 54 64 Fax: 222 68 58

Op. Dr.
Seyfi ŞAHİN

Kulak, Burun, Boğaz Hastalıkları
Uzmanı

19. Dönem Kayseri Milletvekili

Mua: Millet Caddesi No: 27/3 KAYSERİ
Mua Tel: 352.232 24 55 Ev Tel: 233 45 54
Fax: 222 52 40 Cep Tel: 532.222 06 38

Kızıl Çin'e biz MADALYA verirsek; Dünya OLİMPİYAT verir

Sami Yavrucuk

Türk Milletinin ilk ve birinci düşmanı Çindir. Dünyanın, emperyalist üç büyük devletinden birisi Çin Halk Cumhuriyeti halkı, asırlardan beri komşu milletleri ile savaşmış, onları yönetimine sokmuş, kaynaklarını sömürerek güç kazanmıştır. İkinci emperyalist Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti de çarlık devrinden beri özellikle Türk Dünyasını sömürmüş, süper güç olmuş, fakat komünist rejiminin neticesi olarak 1990 lı yıllarda, şükürler olsun kansız dağılmış ve beş kardeş Türk Cumhuriyeti doğmuştur. Dünyanın üçüncü süper gücü ABD, diğerlerinden yirmibeş yıl önde yarışmakta ve bugün için dünyanın başını çekmektedir. Belki de, Kızıl Çin halkına kapitalizmin iştahını tattırarak sonra parçalayarak bu arada altıncı Türk Cumhuriyetinin DOĞU TÜRKİSTAN TÜRK CUMHURİYETİ'nin doğmasına sebep olacaktır.

Şimdi konumuza gelelim ve insan hakları sömürücüsü emperyalist Kızıl Çin Cumhuriyetine, 2008 olimpiyatlarının Pekin'de yapılması için bütün dünya niçin oy verdi? Hatta 13 Temmuz 2001 günü Moskovada yapılan oylama sırasında, aleyhine mitingler ve direnişler yapılmasına rağmen. Bütün dünya devletleri temsilcilerinden meydana gelen seçiciler kurulunda, Pekin en çok ve farklı rey alarak 2008 olimpiyatlarını tertiplemeye hak kazandı. İşte, süper devletlerin işbirliği, bu neticeyi doğurmuştur. Acaba; Kızıl Çin'in yerine aynı yanlışlıkları yapan bir başka devlet aday olsa idi dünya Çin'e gösterdiği hoşgörüyü onlara gösterir mi idi? Yoksa "insan haklarını ihlal eden devletlerin ve buna göz yuman milletlerin olimpiyat organize etme hakları yoktur deyip bütün dünyaya karşı suçlu mu ilan edilirdi? Hiç şüphe yok durumu böyle olurdu. Çünkü, emperyalistlerin özürü görülmez ve olmaz. Amerika ve Avrupa yanlış delegelerin tümü reylerini Pekin'in

lehine kullanmışlardır. Biz onlara değil, kendimize güvenelim ve hata etmeyelim. Bundan kendimize ders çıkaralım.

Geçen yıl birinci düşmanımız Çin'in Cumhurbaşkanına şeref madalyası vermedik mi? Birkaç gün önce, uluslararası İzmir Fuarının açılış törenlerinde, 29 ülkeden üst düzey delegasyonun ve 68 ülkeden 410 yabancı, 498 yerli firmanın katıldığı topluluğun önünde, Çin Halk Cumhuriyetine "onur konuğu ülke" bayrağı verdik ve Çin Halk Cumhuriyeti milli marşı çalınması ile açılış yaptık, daha sonra onur konuğu Çin standında verilen kokteyle iştirak ettik.

Biz madalya verirsek, dünyanın Olimpiyat organizasyonunun vermesine şaşırılmamız gerekir. Sonra; biz olimpiyat organize etme yarışına son verelim. 2000-2004-2008 için yarıştık ve boyumuzun ölçüsünü aldık. Sporu "Futbol oyunu" bilen bizim gibilere olimpiyat yakışmaz. Ancak milletimizin kaynaklarını lüzumsuz yerlere harcamakla yetiniriz. Bunun, geniş izahı, ayrı bir makale işidir. Biz, olimpiyat yerine dört yılda bir ATA SPORLARINI DA İÇİNE ALAN TÜRK DÜNYASI SPOR ŞÖLENİ yapalım. Dünyada üç beş milyonu zor bulan Ermeniler, bir ay önce 18-28 Ağustosta Erivanda Dünya Ermeni Oyunlarını organize ettiler ve 150 vatandaşımızın iştirakini sağladılar. Yine aynı tarihlerde Tel-Aviv de dünya Yahudileri Spor olimpiyatı yapıldı, ancak teknik neticelerini İstanbul'da çıkan yahudi gazetelerinden temin etmekle uğraşmaktayım.

Netice; Milli olimpiyat komitemizden şimdiye kadar hiçbir çaba göstermedikleri TÜRK DÜNYASI SPOR ŞÖLENİ yapılmasını istiyoruz. Olimpiyatlar değil.

Naziğim'in Destanı

Dr. Emel Esin
Araştırmacı Yazar

Kül Tiğ'in'den Atatürk'e, Türk alpleri silsilesinde, bazılarının şahsiyeti milli tarihin çerçevesini alan insani kıymetler temsil eder. Böyle alplerin meyli cihangirliğe değildir. İntibab ettikleri içtimai muhit ve hars içinde yaşaya bilmek gibi insan haklarını milletlerine te'min için uğraşmış ve bu çabada canlarını kurban etmeği göze almış kimselerdir. İnsan baysiyetini hayattan aziz sayan alpler arasında, kadın kabramanlar da yer almaktadır. Milletimiz için çile devri olan son iki yüzyıl içinde, Türkiye'de Nine Hatun, Türkistan'da Dilşad ve Nazik yaşadı. Nine Hatun kendisine vurulmak istenen esaret zincirlerini kırabildi. Fakat Nazik, "boynunda demir" öldü.

"Naziğim" destanı (1), Doğu Türkistan'da, miladi ondokuzuncu yüzyılın başlangıcında cereyan eder.

Hocalar sülalesinden Cihangir Hoca, Doğu Türkistan'ı 17.yüzyıldan beri istila etmiş olan Kalmaklar ve Çinlilerden kurtarmak için, Kırgızların yardımını istemiş ve savaşa geçmişti. 1837 yılında bu savaş hezimet ile sona erdi. Cihangir Hoca, demirden bir kafese sokularak, Çine sevk edilirken, yolda öldürüldü. Çin alayları ve hapishaneden salınarak Doğu Türkistan'ı

almağa sevk edilen canilerden oluşan "hempen" (2), kıtaları, Kaşgara ilerledi. Şehire girince, ele geçirdikleri erkekleri vurdular. Kadınları toplayıp, şimale, Kulcaya doğru sürdüler.

Kulcaya sürülen kadınlar arasında bir "cıvan", yani Doğu Türkistan lehçesinde, genç ve evli bir kadın vardı. Narin boyu sebebinden, Kaşgarlılar bu genç kadına "Naziğim" derlerdi. "buğday tenli, kara gözlü, kara kaşlı (3) idi. Okumayı severdi ve Kaşgar'ın en alim hanımı idi.

Çinliler, Naziğim "ata"sının ve "er" inin "saray"ını(4) yıktılar. Anasını, "er" ini ve üç yaşındaki oğlunu öldürdüler.

"Çempen (5) berip öltürgen

" Çempen gelip öldürdü

üç yaşdaki balamını"

Üç yaşdaki çocuğumu"

Destandan anlaşıldığına göre, Nazik, babasının akibetini bilmiyordu. Destan boyunca, babasının belki hayatta olduğunu, Kaşgarda kaldığını ümit eder:

"Atam Kaşgarda kaldı.

"Atam Kaşgarda kaldı.

Naziküm dep yığledi"

Naziğim diye ağladı."

Dağlarda, bayırlarda, düşmandan kaçarken, daima Kaşgarın yolunu arar, Nazik, bazen babasının belki ölmüş olduğunu ve

kendine mana aleminden yardım ettiğini düşünür.

Naziğim oğlan kardeşi Abdullah Hoca, kendisi ile aynı kafilde, Kulcaya sürülmüştü. Hoca (5) her vakit lakap değişmiş, bazende ad olarak verilmiş. Abdullah Hocaya Destanın bazı kısımlarında, Nazik "ağa" demektedir. Fakat Abdullah da Naziğe "abla" der. Abdullah'ın Çinliler tarafından hayatta bırakıldığına göre, belki Nazikten küçüktü.

Hitay kafir (Çinli) Kaşgarlı kadınların ayağına demir "koza" boyunlarına ve ellerine, aynı demirden ok ile birbirine bağlı bukağuşu takıp, Kaşgar vadisinin dışındaki "Kum"a sürmeye başlayınca, durup ağlayarak son defa yıkılan evine, ailesinin öldürüldüğü yere bakan Nazik, Destanın ilk faslını söyledi:

Destan, I. (6)

Tarançı levhasından asıl metin

1- Hitay kafir natessen(na-	tarsan) Çinli kafir! insafsız!
Zencir battı kolumğa	Zincir battı koluma
Koyup etseng kitimen	Koy beni, gideyim ben
Özeng körgen yurtumğa	Ogördüğün yurduma

2- Hitay kafir natessen	Çinli kafir!insafsız!
Kelmeğin mening keşimğa	Gelmeyin benim yanıma
Kelsen mening keşimğa	gelsen benim yanıma
Kas kılarmen canınga	Kasd kılarmen canına

Bir atadin üç kız idük	Bir atadan üç kız idik
Eng kıcığı men idim	En küçüğü ben idim
Oğul bolsang, alim bolğan	Oğul olsam, alim olur
Toksan kitap okuğan idim	Doksan kitap okur idim

Tağdın tüşken tört atlık	Dağdan inen dört atlı
Törtülisi boz atlık	Dörtüde hep boz atlı
Törtleyenning içide	O dördünün içinde
Mening atam sumbatlı (7)	Benim atam heybetli

Karasam körünmeydu	Uzaklara baksam görünmüyor
Buzulğan saray	Yıkılan ev,
Su yerden turup teret kılın!	Şu yerde durup tahrat kılın!
Men kaçıp bağay	Ben kaçmaya bakayım!

Akerip tutar iken (ufukda) ağarıp dururken
Ak mazarınız O ak mezarınız
Zerikip tutuptu Ağlayarak duruyor
Nazik balangız Sizin Nazik kızınız

Atam bilen anam menin Atamla anam benim
Kaidin meni tapudu? Beni nerden bulacak
Şu yerde ölçüp ketsem Şu yerde ölüp gitsem
Kumdin tapamdu? Kumda beni bulur mu?

Atam bilmez anam bilmez Atam bilmez, anam bilmez
Menin halimni Benim halimi
Canım bilir, tenim bilir Canım bilir, tenim bilir
Sarğayannımı Sararan benzimi

Nazik ve kardeşi Abdullah, Çinliler tarafından, 17. yüzyıldan beri Doğu Türkistan'a yerleşmiş yabancı boylardan, Kalmak veya Solonlara esir olarak verildi. Kalmaklar (Kalmuklar) Moğol soyundan, budist dininde bir boy, Solonlar (Solon) ise, Mançu soyundan ve Şamanist inançlı bir millettir.(8) Destanın safhalarında, Nazik, bazan kalmakların, bazen Solonların esiri olarak gözüktür. Kaşgarda Kulca tarafına ilk getirildikleri zaman, Naziğin ve kardeşinin, Kalmaklara verildiği anlaşılmaktadır. İki kardeş, dağ başında, bir "yar" üstünde gizlice buluştular. Abdullah Naziğe kaçmayı tavsiye etti. "Naziküm Abla, kaçmazsan kara kafir Kalmaktan çocukların doğar" dedi. Nazik ağlayarak cevap verdi: "Canım kardeşim, bende kaçmayı düşündüm. Ama sensiz ne olurum.? Sonra kaçmaya kat'i karar aldı ve "Allaha sığındı".

O gece, gün ağarmadan, Kalmaklar "savaş meydanında" (Cihangir Hocaya karşı harbe gitmişlerdi.), sarhoş halde bayram ederken, Nazik kaçtı. Üç gün, üç gece Naziğin kaçtığına farkına varamadılar. Dördüncü gün, Naziğin kaçtığını anlayınca, Abdullahı bir ağaca bağlayarak işkence ettiler ve Naziğin nerede olduğunu sordular. Abdullah bir şey bilmediğini söyledi.

Nazik zincirlerini sürükleyerek, Yıldız deresine doğru kaçmıştı. Belki Yıldız suyu boyunca inip, Karşehir'de Bagraç Gölünü bularak, Kaşgar yoluna varmak istiyordu. Geceleri yol alıyor, gündüz "cangal" (sık ormanlıkta) saklanıyordu. Destan, bazen de Naziğin bir söğütün altına saklandığını söylüyor. Bir gece, Linku adlı bir yerde, Yıldız suyuna vardı. Naziğin bulunduğu vadi, Batı Türkleri devrinde bir "ordu" (karargah) mahalli idi ve Türk tarihinin sayfalarına sahne olmuştu.(9) Yıldız vadisine varan Nazik, birkaç bağ kamış kesti ve sal yaptı. Salı suda yüzdürüp üstüne bindi ve akıntıya bıraktı. Sahildeki bir Kalmak, bir kadının sal üstünde Yıldız suyunda yüzdüğünü görmüştü. Fakat Nazik bundan habersizdi. Yorgun ve aç olan Nazik gece kamışlar arasında saklanıp gündüz su üstünde sal yüzerken hayaller görüyordu. Kardeşi ile dağdaki buluşmayı tekrar yaşıyordu. Dağdan "dört atlı" iniyor ve Naziğin babası bunların arasında bulunuyordu. Ahiretteki "er"inin ve Naziğin haline "yüreği bağı dağlanıyordu". Destanın bu fasılları şöyledir.

1- Töğelerin ağzı kamkada Develerin ağzı kamkada
Bir akam var Kalmakta Bir ağam var Kalmakta
Bu kafir Kalmaknın kasdi Bu kafir Kalmağın kasdi
Men Nazikni salmakda Ben Naziği salmakta

2- Töğeler cay tağ başı Develerin yeri dağ başı
Bulcerimiz yar başı Buluşmamız yar başı
Şul bulcerge yetgende Sol buluşa yetinirken
Toktamaydu köz yaşı Durmadı göz yaşı

3- Yalan ayak su geçtim Yalın ayak su geçtim
Tağnın suyunu içtim Dağın suyunu içtim
Cimaday Kalmak zulmuğa Hain Kalmak zulmundan
Aziz canımdan geçtim Azız canımdan geçtim

4- Asmandaki sar boldum Asmanda çaylak oldum
İşiklerde hor boldum Eşiklerde hor oldum
Akam kaldı Kalmakta Ağam kaldı Kalmakta
Özüm seherde kaçtım Kendim seherde kaçtım

5- Tağdın tüşken tört atlı Dağdan indi Dört atlı
Törtlisi boz atlı Dördü de hep boz atlı
Törtleyenning içide O dört atlı içinde
Menin dadam sumbatlı Benim atam heybetli

6- Dürdün keygen ayakta İpek giymiş ayaktan
Tömür ilkel boş keldi Demir zincir boşaldı
Canım dadam kışdın Canım dedem yanından
Bu illerge kim keldi Bu illere kim geldi

Yıldız suyu boyunca kaçarken, gündüz kamışlıkta saklanan Naziği kamışlığa ateş koyarak, Kalmaklar yakaladı. Bu safha, Destanda şöyle anlatılır:

Destan III (Bnag- Zacharko, II)

1- Kamuş aralap kün tülşi Kamış arasına gün düştü
Yalguz başka mun tüşti Yalnız başa derd düştü
Men Nazikni tutkali Ben Naziği tutmağa
Solan kafirler çıktı Solan kafirler çıktı

2- Huda saldı bu işke Hüda saldı bu işe
Meni tutmuş geçişke Ben doğmuşum kaçmağa
Solan kafir bek yaman Solan kafir pek kötü
Od koymasın kamuşga! Od (ateş) koymasın kamışa

3- Kirsem Kaşgar yoluğa Girsem Kaşgar yoluna
Kaşgar yolu yol bolgay Kaşgar yolu açık olsun
Nazik aciz bendeni Aciz Nazik kulunu,
Bir Hudayım saklağay Tek Hüdam saklaya

4- Kamuşlarda od koymaz Kamışlarda od koymaz
Men Nazikni tabalmaz Ben Naziği bulamaz!
Men Nazikni tutkanga Ben Naziği tutarsa,
Huda saklar alalmaz! Hüda saklar, alamaz!

5- Kamuşlukğa od koysa Kamışlığa od koysa
Keçip kirey deryaya Geçip girem sulara
Hergiz hatun bolmazmen Ben hatun olur muyum
Solan yüzi karaya Solan yüz karaya

Destan 4 (Pantusow, Taracinskya Psejni, Zapiski, Rus Coğr. Akad. St.Peters . 1890, cild 17. s. 7. Bang- Zagharto, " Variante" II 6,7)

1- Odnı koydu kamişga! Çomuş tuttu koymuşga Men tutup kasid kıldı Solan közüm oymuşga	Od koydu kamişlara! Cünbüş tuttu koyunca Beni tutup kasid kıldı Solan, gözüm oymağa
--	--

2- Nazik bilek bağlandı Öltürmekke çağlandı Kaşgardaki eriminin Yürek bağı dağlandı	Nazik bilek bağlandı Öldürmeğe denendi Kaşgardaki erimin Yürek bağı dağlandı
--	---

Destanın müteakip fasıllarında, Solanlardan kaçan veya henüz Solanlar tarafından yakalanmamış olan Nazik, bir at çobanı ve ailesinin yanında gizlenmektedir. Solanlar onu bulup tutarlar ve Kulcaya götürerek bir Çinli memura teslim ederler. Çinli memurun zorla aldığı Kaşgarlı bir Türk karısı vardır. İki kadın, dert ortağı olup ağlaşırlar (derdni ayıp yığlarmız 5/1) . Çinli memur, Naziğin "yürekli" bir "civan" olduğunu görerek, kendi karısını da Çinlilere isyana sevk etmesinden korkar ve Naziği Solanlara geri verir. Solanlar bu sefer onu kendilerinden biri ile evlendirmek üzere Yarkent'e götürürler(bu Doğu Türkistan'ın cenubundaki Yarkent değil, Bay İsa Alptekin'den öğrendiğime göre, Solanların yurdu olan Kulca batısında ve halen Sovyet hududu içinde, Yarkent, Yarket, Carket, adları verilen yerdir).

Düğün merasimi, içki alemleri başlar. Kocası olacak Solan, o gece Naziğe yaklaşıncı, Nazik Solan'ın "boğazını keser". Nazik civan artık narın bir genç kadın değildir, bir gazi olmuştur, şehadete doğru ilk adımını bu hareket ile alır.

Aç kalmamak için, Nazik bir tencereye pirinç ve tuz koyar ve yine dağa kaçır. Bu sefer gittiği yer çağalların sık olduğu Amatu veya Almatudur(Türkiye'de yerleşmiş Kulcalılara göre, bu ya İli üstünde Yağmatu yahut Alma-Ata 'dır). Türkistan halkının indinde, Almatu cangal'ları, "Şehid Ayla" (Şehid Abla)(10)nın manevi makamıdır. Nazik için "Vay vay Naziküm" (11) diye bugüne kadar yas tutulurken, Almatu cangallarında Naziğin şehadete doğru son merhalesi bilhassa yad edilir.

Destan 5 (Bang- Zacharko, 5)

1- Altı ay yattım harmanda Nan püşırdüm samanda Aciz Nazik cangalda Atam yürür kağanda	Altı ay yattım harmanda Ekmek pişirdim samanda Aciz Nazik ormanda Atam aceb nerede
---	---

2-Solan berip yamunğ'a Arz kılıpdu Can-cunga Can- cunga yayı everdi Mendek aciz Hatunga.	Solan vardı yamun'a Arz kılıpta Can- cunga Cang-cung, polis çıkardı. Ben gibi aciz kadına
---	--

3- Yayı çıktı tutkeli Ejder bulip yutkeli Onbeş yayı keliptu Nazikümni tutkeli	Polis çıktı tutmağa Ejder olup yutmağa Onbeş polis gelipte Naziğimi tutmağa
---	--

4- Hiç kim mendek bolmasun Balalarga kalmasun Bizge kelgen cefalar Hiç bendeğe kelmesün	Kimse ben gibi olmasın Belalarda kalmasın Bize gelen cefalar Hiçbir kula gelmesin
--	--

5- Altı aydın yağuz men Kaşgar yolni bilmezmen Huda meni saklasa Solanları körmezmen	Altı aydır yalnızım Kaşgar yolunu bilmezem Huda beni saklasa Solanları görmezem.
---	---

6- Almatu boldi cayım Böri tilki hemranım Hudanın hükmi birlen Cangal boldu mekanım Açlığını gidermek için Nazik "cangal" da "nan" (ekmek)	Almatu oldu yurdum Kurt tilki, yoldaşım Hüdanın hükmü ile Cangal oldu mekanım
--	--

pişirirken, tüten dumanı görüp, onu yine buldular. Bu sefer Naziği bir ata bağlayıp, Yamun'a, Çin kumandanının konağına götürdüler. Çin kumandanı yine Naziğe demir vurdurdu ve onu "Doğu Yamun" diye Destanda anılan kumandanlık hapisanesine götürdüler. "Doğu Yamun" da, Nazik Destanının son fasıllarını söyledi:

Destan, 6 (Bang- Zacharko, 6)

1- Hitay kafir yangzası Gulaçta bar gangzası Çekey desem çekilmez Kolumdaki kozası	Çinli kafir elinde Bir kulaçlık sopası Çekem desem çekilmez Kolumdaki kozası
---	---

2- Huda bergen goncamnı Solan kafir üzmedi Solan kafir öyige Nazik civan turmedi	Huda verdi goncamnı Solan kafir yırtmadı Solan kafir evinde Nazik civan durmadı
---	--

3- Ayağımda işkel bar Boynumuzda tiganza Alıp kaçsa Nazikni Bolsa yahşi ho-hanza	Ayağımda demirler Boynumuzda bukağu Alıp kaçsa Naziği Olsa iyi bir yiğit
4- Yamunda bar uğrisi Onbeş kulaç toğrisi Körsem eski kikizdu Solanların mozası	Yamun'daki hırsızlar Onbeş kulaç boyu var Gördüm eski keçeden Solanların külahı
5- Afyon tartkan Hitaylar Dung Yamun'da tartadu Çüçünlük penlik öyde Nazük civan yatadu	Afyon içen Çinliler Doğu Yamun'da içer Tahta kurulu çer çöp evde Nazik civan yatar
6- Duan-Han'dın hat kelse "Nazikümni çepin" dep Müslümanlar eytedü "Şehidlikni tepin" dep	Duan-Handan'dan hat gelse "Naziğimi vurun" diye Müslümanlar söylerler "Şahadete varın!" diye
7- Moi- Tungza çapkada Men anda ölürmen Mollaların sözünce Ayla şehid bulurmen Naziğim yirmidört gün hapiste yattı. Yirmidört gün sonra, Çinden Naziğin ölümüne mahkum eden "hat" geldi. Naziğimi arabaya bindirdiler, siyaset meydanına götürdüler. Kalabalık toplanmıştı. Naziğimi arabadan indirip, yüzünü batıya çevirerek yere attılar. Naziğim diz çöktü. Şahadet kelimesi getirdi. Cellat kılıcını biledi, "oylattı", naziğimin başı yuvarlandı.	Meydanda kılıç çarpınca Orada ölürüm ben Molların sözünce Şehid abla olurum ben

Halkın içinde ikiyüz Tungan (Müslüman Çinli) vardı. Naziğimin başını "Bismillah" diye tutarak, vücuduna iliştiirdiler(12) "Abla şehid" i aldılar, Fatiha ile gömdüler.

(1) Hicri 1299 (miladi 1882) yılında, onbeşinci Cemazül-evvel günü, Molla Yusuf oğlu Molla Bilal, Kulca ibtiyarlarını toplayıp, onlardan bilgi aldı ve bu destanı kaydetti. Kendisinde şu mealde bir şiir ilave etti: "Nazik gibi imanlı ve pak olan kadın Çinlilerin kötülüğünden korkar mı? Böyle olan her kadının ecri cennettir. Allah Naziğe rahmet eylesin ve onu şehid mertebesine vasil etsin". Destan, bu şekilde, Rusça tercümesi ile neşredildi. N.N. Pantusow, "Obratzi Taranbinskoy narodnoy literaturi", izvest. Arkh.ist. Ethn.' Kazan Üniversitesi Cild 25. 1909. Pantusow, Molla Bilal'nin lerbini de Rusbaya tercüme etmiş. Bn E. de Zakharko, Pantusow'un Rusba eserini, olduğu

gibi, Fransızca'ya çevirmiştir. Bu Fransızca tercüme, W. Bang, Tarancı lehçesindeki destan parçalarının transkripsiyon'unu ilave etmiş. Pantusow'un başka eserlerinde ve Radloff'un Proben des Volksliteratur der nörtlichen türkischen Steamma adlı eserinin 6. cildinde bulunan, Nazik destanının parçalarını'da, Bang ve Bn. Zacharko, transkripsiyon'a tabi tutmuşlar ve Fransızca'ya tercüme etmişler. W. Bang ve E. de Zacharko'nun makalesi "Contes du Turkestan" adı altında, Le Museon dergisinin 36. sayısında neşredilmiştir.

Pantosow'un makalesini elde edemediği için, Bang-Zacharko makalesinden istifade ettim. Ancak derlediğim destan parçalarını "Doğu Türkistan Göçmenler Derneği Balkanı Sayın İsa Yusuf Alptekin'e gösterince kendisi Bang-Zacharko metninde bazı yanlışlar buldu. Kulca lehçesi bakımından, Kulcalı Bay İhsan Musabay ile de istişare'den sonra, metni tesbit ettiler ve anlaşılmayan kısımları attılar. Kendilerine teşekkürlerimi burada tekrar ederim. Bay Alptekin ve Musabay'ın lazım gözüken yerde not koydum. Başkaca transkripsiyona sadık kaldım. Hazırladığım şekil, destanın bütünü ihtiva etmemektedir. Bang-Zacharko neşrinde, Pantusow'dan naklen, fakat Türkçesi verilmemiş bazı parçaları, bu arada, Molla Yusufun oğlu Molla Bilal'in ağıtını ve şerhlerini, ancak Fransızca'dan naklettim. Çünkü asıl metin elimde yoktu. Bang-Zacharko neşrinde sırayı değiştirdim. Verilen muhtelif şekillerden, olayların sırasını takibe müsait birkaç parça intibah ederek bunları olayların sırasına göre dizdim.

(2) İnce tchan-pan'dan galat: babse baküm kimse. Bang-Zacharko. S. 112. not 2

(3) Molla Bilal'in verdiği bilgi.

(4) Saray: B. İsa Alptekin'in izabına göre, D. Türkistan'da bu kelime bir kaç manaya gelir. 1. Bir kaç odadan müteşekkil ev 2. Evin oturma odası, diğer odalara başka adlar verilir. Ceyvan: sofa, kazanak sandık odası, Kızılca: Kiler mubmanbane, misafir odası.

(5) B. Alptekin'in verdiği bilgi

(6) Bang Zacharko, 20; Radloff, Proben VI/210'a atf.

(7) B. İsa Alptekin'in fikrine göre "sumbatlı" savletli'den galat olabilir.

(8) Kulca Kalmak ve Solanları hakkında bu bilgileri B. İsa Alptekin'e medyunum

(9) E. Esin Antecedents and development of Buthist and Mansechean Turkish art.

Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul 1967 s. 14

Bu eser "Türk Kültürü" aylık dergisi Kasım 1968 de yayınlanarak Atatürk sayısı (73) den alınmıştır.

Doğu Türkistan'da Bitmeyen Çin zulmü

Harun YAHYA

√ Bugün Doğu Türkistan'da yaşayan zulmün nedeni Uygur özerk bölgesinde yaşayan insanların Türk-İslam kimliğine sıkı sıkıya sarılmalarıdır. Bu yüzden Doğu Türkistan Davası, sadece Uygur halkının değil, başta Türkiye olmak üzere bu kimliği taşıyan tüm devletlerin davasıdır.

Doğu Türkistan'dan son günlerde gelen toplu infaz haberleri Türk-İslam dünyasını derinden yaralamaktadır. Doğu Türkistan meselesi sadece Müslüman Uygur Türkleri'nin bir sorunu olarak görülmemeli ve bu mazlumlara vicdan sahibi insanlar sahip çıkmalıdır. Akıllı, cesur ve uzak görüşlü politikalarla Türkiye'nin de bu sorunun çözümünde önemli bir katkısı olacağından kimsenin şüphesi olmamalıdır...

Bugün Doğu Türkistan'da yaşayan Müslüman Türkler, "Mao'nun Kızıl Çini"nde yaşananların tekrarını yaşamaktadırlar. Gençler sebepsiz yere tutuklanmakta, rejime karşı oldukları iddiası ile idama mahkum edilerek kurşuna dizilmekte, Müslümanların ibadetlerini topluca yapmaları engellenmekte, kazançları acımasız vergilerle ellerinden alınmakta, halk açlık tehlikesiyle ölümün eşiğinde yaşamakta, yanbaşlarında yapılan nükleer denemelerle ölümcül hastalıklara yakalanmaktadır. Batılı ülkeler, Çin tarafından tüm dünya ile irtibatı özellikle kesilen bu topraklardaki insan hakları ihlallerini her zamanki gibi görmezlikten ve duymazlıktan gelmektedir.

TÜRK VATANINA ÇİN İŞGALİ

Doğu Türkistanlı Müslüman Türkler, yaklaşık 250 yıldır Çin egemenliği altında yaşamaktalar. Çinliler, bir İslam toprağı olan Doğu Türkistan'a "kazanılmış topraklar" anlamına gelen "Sincang" adını koydular ve burayı kendi toprakları olarak tanımladılar. 1949 yılında Mao önderliğindeki komünistlerin Çin'in yönetimini ele geçirmelerinin ardından, Doğu Türkistan üzerindeki baskılar eskisine oranla daha da arttı. Komünist rejim politikası, asimile olmayı reddeden Müslümanlar'ın fiziksel olarak imha edilmesine yöneldi. Katledilen Müslüman sayısı korkunç boyutlara ulaştı. 1949-1952 yılları arasında

2 milyon 800 bin, 1952-1957 arasında 3 milyon 509 bin, 1958-1960 yılları arasında 6 milyon 700 bin, 1961-1965 yılları arasında 13 milyon 300 bin kişi ya Çin ordusu tarafından katledildiler ya da rejimin doğurduğu kıtlık sebebi ile ölüme terk edildiler. 1965'ten sonraki katliamlarla birlikte, öldürülen Doğu Türkistanlı sayısı 35 milyon gibi inanılmaz bir rakama ulaştı.

Halkın hayatta kalabilen bölümü ise büyük baskı ve işkencelere maruz bırakıldı. Doğu Türkistan'ın uzun süre sürgünde yaşayan merhum lideri İsa Yusuf Alptekin, Türkiye'de yayınlanan Doğu Türkistan Davası ve Unutulan Vatan Doğu Türkistan adlı kitaplarında söz konusu baskı ve işkenceleri ayrıntılarıyla anlatılır. Bu kitaplarda anlatılana göre, Doğu Türkistan'da halka uygulanan baskılar, Sırp'ların Bosna'da Müslüman Boşnaklara veya Kosova'da Arnavut çoğunluğa uyguladıklarından farklı değildir. Ülkedeki Çin Mahkemeleri'nin "ceza" yöntemleri de son derece acımasız ve vahşidir. Diri diri toprağa gömmek, öldüresiye dövülen bir insanı çıplak halde karlarda yatırmak, iki bacağından iki ayrı öküze bağlanan bir insanı ikiye bölmek gibi "ceza"lar uygulanmıştır.

KÖKLÜ BİR KÜLTÜRÜ YOK ETMEYE YÖNELİK UYGULAMALAR VE ASİMİLASYON

Çin yönetimi, 1949 yılından itibaren Müslümanları imha ederken bir yandan da bölgeye sistemli bir biçimde Çinli göçmen yerleştirdi. Çin hükümetinin 1953 yılında başlattığı bu kampanyanın etkisi son derece düşündürücüdür. 1953 yılında bölgede % 75 Müslüman, % 6 Çinli yaşarken bu oran 1982 yılında %53 Müslüman, % 40 Çinli olarak değişti. 1990 yılında yapılan nüfus sayımında ortaya çıkan % 40 Müslüman, % 53 Çinli nüfus oranı bölgedeki etnik

temizliğin boyutlarını göstermesi açısından son yapmaktadır. derece önemlidir.

Günümüzde Uygurlar, köylerde oturmaya zorlanırken Çinliler şehirlere yerleştirilmektedir. Bu sebeple bazı şehirlerde Çinli nüfus yüzdesi %80'lere çıkmaktadır. Hedef, şehirlerde Çinliler'i çoğunluk haline getirmektir. Çin Hükümeti'nin Doğu Türkistanlıları Çinliler'le evlendirmek için uyguladığı yöntemler ise bu asimilasyon çalışmalarının bir parçasıdır.

Bu arada Çin yönetimi, Doğu Türkistanlı Müslümanları nükleer denemelerinde kobay olarak kullanmıştır. Bölgede ilk olarak 16 Ekim 1964 tarihinde başlatılan nükleer denemelerin olumsuz etkileri yüzünden bölge insanları ölümcül hastalıklara yakalanmış, 20 bin özürlü çocuk dünyaya gelmiştir. Nükleer denemeler nedeniyle 210 bin civarında Müslüman ölmüş, binlercesi sakat kalmış, binlercesi de kansere yakalanmıştır.

Çin 1964'den günümüze kadar Doğu Türkistan topraklarında 50'ye yakın atom ve hidrojen bombası patlatmıştır. İsveçli uzmanlar, 1984 yılında yapılan yeraltı nükleer denemesinde 150 ton gücündeki bombanın rihter ölçeğiyle 8.8 büyüklüğünde yer sarsıntısına sebebiyet verdiğini tespit etmişlerdir.

BEBEK KATLIAMI

Çin hükümeti , Doğu Türkistan'da Müslüman Türk nüfusunun artmasına engel olmak için , "doğum kontrolü kanunu"nu acımasızca uygulamaktadır. Bu kanuna göre şehirlerde oturanların 2 köylerde oturanların 3 ten fazla çocuk sahibi olmaları yasaktır. Bu yasağa uymayanlar çok ağır cezalara çarptırılmaktadır. Geniş kırsal kesimlerde yasağa uymayan kadınlara; hiçbir tedbir alınmadan toplu kürtaj operasyonları yapılmaktadır. Hamile kadınların çocukları karınlarında çocukları zorla çıkarılarak öldürülmektedir. Kural dışı doğan çocuklara isim verilmemekte , vatandaşlık hakkı tanınmamaktadır. Dini inaçları gereği , yönetimin bu konusaki yasaklarına karşı gelenler ise hapsedilmektedir. 1991 yılına Hoten vilayetinin Karakaş ilçesinde zorunlu kürtaja tabi tutulan annelerin sayısı 18.765'tir. Bu rakam ilçede anne adaylarının %49'unu teşkil eder. Doğum yasağını tam kontrol edebilmek için 1992'de bu bölgeye 432 Çinli memur tayin edilmiştir.

NÜKLEER DENEMELER VE DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ KANSER VAKALARINDAKİ ARTIŞ

Çin'in en büyük nükleer merkezi ve deneme alanı Doğu Türkistan'dadır .Hükümet hiçbir koruyucu tedbir almaksızın, bölgede nükleer denemeler

1964'ten bu yana 11'i yeraltında olmak üzere bugüne kadar (bilinen) 46 nükleer deneme yapılmıştır.En son nükleer deneme ise 1996 yılının Ağustos ayı içinde gerçekleştirilmiştir.

Atom denemeleri sonucunda; çevre kirlenmekte, tabiat ve ürünler tahrip olmakta , halk çeşitli hastalıklara yakalanmakta, çocuklar ise sakat doğmakta yada ölmektedir... Bu tehlike ve tehdit karşısında halk tamamen savunmasız ve korunmasızdır.Sebze ve meyve çeşitlerinde azalma ve radyoaktif etkiler görülmektedir.Nitekim; batı ülkelerinin Çin'den ithal ettikleri Doğu Türkistan'da üretilen kuru yemişlerde radyasyon tespit etmeleri üzerine Doğu Türkistan kaynaklı ürünlerin ithalini yasaklamaları, bunun bir kanıtıdır. Ayrıca Çin hükümeti hiç çekinmeden diğer ülkelerin nükleer artıklarını ve çöplerini ekonomik menfaat karşılığı kabul etmiş ve bu konuda antlaşmalar imzalamıştır.

• 1949 yılında Mao önderliğindeki komünistlerin Çin'in yönetimini ele geçirmelerinin ardından, Doğu Türkistan üzerindeki baskılar eskisine oranla daha da arttı. Komünist rejim politikası, asimile olmayı reddeden müslümanların fiziksel olarak imha edilmesine yöneldi. Katledilen müslümanlar sayısı korkunç boyutlara ulaştı. 1949-1952 yılları arasında 2 milyon 800 bin, 1952-1957 arasında 3 milyon 509 bin, 1958-1960 yılları arasında 6 milyon 700 bin, 1961-1965 yılları arasında 13 milyon 300 bin kişi yada Çin ordusu tarafından katledildiler yada rejimin doğurduğu kıtlık sebebi ile ölüme terk edildiler. 1965'ten sonraki katliamlarla birlikte katliamlar, salgın hastalıklar ve açlık gibi nedenlerden hayatını kaybeden Doğu Türkistanlı sayısı 35 milyon gibi inanılmaz bir rakama ulaşmıştır. Çin zulmü günümüzde tüm acımazlığıyla devam ediyor.

Doğu Türkistan'da Müslüman Türklere yönelik zulüm, şiddetle devam etmiştir. Çin resmi görevlileri, Türk gençlerini potansiyel olarak rejim karşıtı görerek sebepsiz yere evlerinden toplamaktadırlar. Gençler bu zulümden kurtulmak için dağlara veya çöle kaçmaktadırlar.

1996 yılından beri onbinlerce Uygur Türkü kamplarda ağır işkence altında tutulmaktadır. Bir insan hakları örgütünün resmi yazısında da belirtildiği gibi sanıklar, tek celsede biten davalarda ya kürek cezasına mahkum edilmekte veya meydanlarda infaz mangaları tarafından kurşuna dizilmektedir. Mahkemeler, Komünist Partinin talimatı ile çalışmaktadır. En dehşet verici olan ise hamile kadınların evlerinden alınarak gayri sihi şartlarda

kısırlaştırılmaları, sınırlama fazlası doğan bebeklerin ailelerine rağmen öldürülmeleridir.

1997 yılının Şubat ayında tekrar alevlenen olaylar sırasında yaşananlar, Çin zulmünün bir özeti niteliğindedir. Kamuoyuna yansıyan haberlere göre Çin milis güçleri, 4 Şubat'a rastlayan Kadir Gecesi'nde bir mescitte toplanan 30'un üzerindeki kadını, Kuran okurlarken demir sopalarla dövdüler ve sürükleyerek Emniyet Merkezi'ne götürdüler. Mahalle sakinleri Merkez'e giderek kadınların serbest bırakılmalarını isteyince işkence ile öldürülen 3 kadının cesedi önlerine atıldı. Bunun üzerine galeyana gelen halk ile Çinliler arasında çatışmalar başladı. 4-7 Şubat arasında 200 Doğu Türkistanlı hayatını kaybederken, 3500'den fazla Uygur kamplara kapatıldı. 8 Şubat sabahında ise bayram namazı için camilerde toplanan halkın namaz kılması güvenlik güçlerince engellendi. Bunun üzerine çatışmalar tekrar alevlendi ve sonuç olarak Nisan-Aralık 1996 arasında 58 bin olan tutuklu sayısı, bir anda 70 bini geçti. 100 kadar genç meydanlarda kurşuna dizilirken, 5 bin Uygur Türkü çırılçıplak soyularak 50'şer kişilik gruplar halinde meydanlarda teşhir edildiler.

Batılı güçler her zamanki gibi tüm bu vahşete karşı tepkisiz kalmaktadır. Birleşmiş Milletler'in soykırım için yaptığı tanım, Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'daki duruma tam olarak uymakta. Buna rağmen Doğu Türkistanlılar BM'nin koruyucu şemsiyesi altına girememektedir. BM'ye yapılan tüm başvurular geri çevrilmiştir. 35 milyon Doğu Türkistanlı Müslüman, halen Çin baskısı altındadır. Binlerce siyasi tutuklu vardır ve bazıları hapishanelerde "kaybolmuş" tur. Tutuklulara işkence yapılması ise artık sıradan bir olay haline gelmiştir.

TÜRKİSTAN SORUNUNU TÜRK MİLLETİ ÇÖZECEKTİR

Son 150 yıldır İslam alemi dünyanın birçok bölgesinde benzeri zulüm ve baskıya maruz kaldı. Bu zulmün arkasındaki çevrelerin en büyük hedefi dini, özellikle de Müslümanlığı ortadan kaldırmaktır. Bu amaçla, neredeyse bir asır boyunca Müslüman katliamına giriştiler. Bugün Çeçenistan'ın Ruslar'dan gördüğü zulmün aynısı, Doğu Türkistan'da da Çin tarafından uygulanmaktadır. Dünya bu zulme göz yummaktadır. Ancak, vicdan sahibi insanlar bu zulmü durduracak bir yol bulabilirler. Herşeyden önce, **Doğu Türkistan meselesi sadece Uygurların bir sorunu olarak görülmemeli ve onların tüm sorumlulukları vicdan sahibi insanlar tarafından sahiplenilmelidir. Akıllı, cesur ve uzak görüşlü politikalarla Türkiye'nin ve Türk Milletinin de bu sorunun çözümüne önemli bir**

katkısı olacağından kimsenin şüphesi olmamalıdır..

ZULMÜN ASIL NEDENİ: TÜRK-İSLAM DÜŞMANLIĞI

Çin'in, Doğu Türkistan'daki halka uyguladığı zulmün en önemli nedenlerinden biri halkın Türk ve Müslüman olmasıdır. Çin, bölge halkının Türk-İslam kimliğini Çin Hakimiyet ve Sultası'na karşı en büyük tehlike olarak görmektedir.

Halkı dininden vazgeçirmek için her türlü yıldırma ve baskı yöntemini kullanan Çin Şovenizmi en fanatik dönemini Mao'nun 1966-1976 yılları arasında uyguladığı Kültür Devrimi esnasında yaşadı. Camiler yıkıldı, toplu ibadet yasaklandı, Kuran kursları kapatıldı ve bölgeye yerleştirilen Çinliler özellikle Müslümanları taciz etmek için domuz beslemeye başladılar. Okullarda dinsizlik propagandası yapıldı. Ayrıca iletişim araçları vasıtasıyla insanların dinden soğutulmaları için yoğun çaba harcandı. Dini ilimlerin öğrenilmesi ve dini bilgilere sahip öncü kişilerin halkı eğitmeleri tamamen yasaklandı. Buna rağmen halkın İslami kimliği yok edilemedi.

Türk halkına uygulanan bir başka sindirme ve baskı yöntemi ise eğitim alanında kendini göstermektedir. Bölgedeki üniversitelerde eğitim Çince olarak yapılmaktadır. Öğrencilerin ise ancak %20'si Müslümandır. Okullarda din dersi programlarının esası ateizm üzerine bina edilmiştir.

30 yıl içinde 4 defa alfabelerinin değiştirilmiş olması da yine bölgedeki Müslüman Türkler'e yapılan zalim uygulamanın bir parçasıdır. Mao, kültür devrimine rağmen Çin alfabesine dokunmazken Uygur alfabsini İslam Harfleri'nden 'Krilce'ye çevirmiştir. Bir müddet bu alfabe kullanıldıktan sonra Rus korkusu ile Latin Harfleri'ne geçilmiş, ancak bu defa da Türkiye ile kültür köprüleri kurulmasını diye tekrar İslam Harfleri'ne dönülmüştür. Alfabe ile bu kadar sık oynamanın nesiller arası anlaşmayı ne kadar zor bir hale getireceği ise açıktır.

MAOCULARIN DİN DÜŞMANLIĞI

Lenin ve Stalin'in Çin'deki temsilcisi olarak sahneye çıkan Mao da dine karşı bir düşmanlık beslemiş ve bu yönde bir politika uygulamıştır.

Mao'nun iktidara gelmesiyle birlikte Çin'de dine ve dindarlara karşı büyük bir savaş başlatılmıştır. Bu savaş Lenin'in komünistlere gösterdiği yöntemle, yani "örtülü" olarak gerçekleşmiştir. Komünist parti, "kendi kendini yönetme hareketi" adı verilen bir politika uygulamaktadır. Bunun anlamı, bütün dini kurumların "kendini finanse eden, kendini yöneten ve kendini

organize eden" bir 3'lü yapıya sahip olmasıdır. Görünüşte "din özgürlüğü" gibi duran bu politika, tamamen dini yok etmek amacına yönelik bir kampanya olarak uygulanmıştır. Ülke içindeki tüm dini kurum ve ibadethaneler devlet tarafından kurulan merkezi organizasyonlara bağlanmıştır. Kısa süre içinde de bu dini kurumlar "Maoizm propaganda merkezi" haline gelmiştir. Harry Wu isimli Çinli bir Hıristiyan, Amerikan Uluslararası Din Özgürlüğü Komisyonu'na 16 Mart 2000 tarihinde verdiği ifadesinde, bunu şöyle anlatmaktadır:

Mao Tse-Tung, herhangi bir Çin vatandaşının Komünist Parti dışındaki bir otoriteye bağlanmasına izin vermediği için, Mao yönetiminde hükümet tarafından yönetilen bu merkezi din organizasyonları hiçbir dini faaliyette bulunmamıştır. Mao'nun Çin'i yönettiği 30 yıl boyunca, bu 3 "kendi-kendine hareketi" Çin Komünist Partisi ile birlikte dini yok etmek ve Komünist Parti ideolojisini yaymak için çalışmıştır. "Maoizm" Çin'in yasal dini, Mao'nun "Kızıl Kitabı" ise kutsal kitabı olmuştur.

Doğu Türkistan'daki Müslüman Uygur Türkleri veya Tibet'teki Budistler ise kanlı vahşet uygulamalarına hedef olmuşlar, Çin Komünist Partisi bu halkları hem nüfuslarını azaltarak hem de dini inançlarını yok ederek kontrol altına almaya çalışmıştır. Maoizm'in dine düşmanlığı, Mao'nun yolunu izleyen diğer komünist Asya rejimleri tarafından da sürdürülmüştür. Kamboçya'daki Kızıl Khmer rejimi, Kamboçya halkına karşı yürüttüğü soykırımda, ülkenin Müslüman azınlığı olan Çam topluluğuna özellikle zulüm uygulamıştır. "Komünizmin Kara Kitabı"nda Kızıl Khmerler'in Çamlar'a karşı uyguladıkları vahşetten şöyle söz edilir:

1973'ten itibaren kurtarılmış bölgelerde camiler tahrip edildi ve ibadet yasaklandı. 1975'ten başlayarak bu önlemler yaygınlaştı. Kuran'lar yakılmak üzere toplandı, camiler ya başka amaçlarla kullanıldı ya da yıkıldı. Haziran'da 13 dindar Müslüman, bazıları ibadeti mitinge tercih etmiş olmaktan, bazıları ise dini nikah hakkına sahip olduklarını açıklamaktan dolayı idam edildi... Din adamları özellikle hedef alınarak öldürüldü. 1000 kadar hacının yalnızca 30 kadarı sağ kaldı. Diğer lamboçyalılar'ın aksine Çamlar sık sık ayaklandı; bu ayaklanmalara misilleme Kızıl Khmerler çok sayıda katliam yaptılar. Kızıl Khmerler 1978 yılı ortasından itibaren birçok Çam topluluğunun, kadın ve çocuklar da dahil, sistematik biçimde soyunu tüketmeye koyuldu.

ARNAVUTLUK

Maoculuğun din düşmanlığını sergileyen bir başka komünist rejim Arnavutluk'taki Enver Hoca diktası olmuştur. Arnavutluk ikinci dünya savaşının ardından bir Sovyet uydusu olarak ortaya çıkmasına rağmen 1960'lardaki Çin -Sovyet çatışması sırasında Çin'den yana tavır almış ve kısa sürede Kızıl Çin'in ve Maoculuğun Avrupadaki temsilciliği haline gelmiştir. Enver Hoca bütün din ibadethanelerini (camileri ve katoliklerin kiliselerini) kapatmış insanların kendi evlerinde bile ibadet yapmalarını yasaklamıştır. Herhangi bir dine inanmak ve ibadet etmek suç haline gelmiş, buna karşı gelenler çeşitli baskı ve işkencelere maruz kalmıştır. Enver Hoca tüm bu uygulamalarla dini inançları tamamen ortadan kaldırdığını zannederek "dünyanın gerçek anlamda ateist olan ilk devletini kurduğunu" ilan etmiştir.

İbni Sina

Oğuz Çetinoğlu

Hicri 370, miladi 980 senesi Ağustos ayında, günümüz Afganistan hudutları içerisinde bulunan Belh şehrinde dünyaya geldi. O tarihlerde Belh, Gazneli Mahmut'un yönetiminde idi. Daha sonraki yıllarda ise Selçuklu İmparatorluğunun hakimiyeti altına girdi. Şehrin sakinleri 20. yüzyılın başında, yakınlarında kurulan Mezar-ı Şerif'e göç edince, Belh küçük bir kasaba haline dönüştü.

Belh, muhteşem bir şehir durumunda iken, İslam kültür ve medeniyetinin gelişmesine katkıda bulunan pek çok ilim adamının yaşadığı bir yerleşim merkezi idi. Hz. Mevlana'nın babası olan ve 1160-1231 yılları arasında yaşayan Sultanül ulema Bahaeddin Veled, 711-783 yılları arasında yaşayan İbrahim Edhem Hazretleri ve 980-1037 yılları arasında 57 yaşında ölen İbn-i Sina... ve diğerleri gibi.

İbn-i Sina eserlerini Arapça yazdığı için, Arap kökenli olduğunu söyleyen batılı yazarlar vardır. Bazı eserlerini de Farsça kaleme aldığı için ülkemizde yayınlanan bazı ansiklopedilerde, İranlı olduğu belirtilir. Batılılar onu, Avicenna ismi ile tanırlar. Yalnız doğuda değil, ortaçağ Avrupasında da en büyük tıp bilgini olarak kabul edilir. En meşhur eseri El-Kanun Fi't Tıp adı ile kaleme aldığı beş ciltlik Tıp Kanunudur. Bu kitap, on ikinci asır Latince'ye, on yedinci asırda Fransızca'ya çevrilerek üniversitelerde mecburi ders kitabı olarak okutuldu. Kitap, on sekizinci asırda Türkçe'ye çevirildi.

İbn-i Sina, yalnız tıp alanında değil:felsefe, İslamiyet, Matematik, Mantık, Astronomi, Farmakoloji olarak adlandırılan ilaçlarla canlılar arasında etkileşimi inceleyen ilim dalında, Fizik, Kimya, jeoloji, Musiki, Arkeoloji, ve Edebiyat sahasında, alimler mertebesinde bilgi ve söz sahibi idi.

Henüz on yaşında iken Kur'an-ı ezberledi. Değişik hocalardan Fıkıh, Kelam, ve Felsefe konusunda dersler aldı. Farabi'nin eserlerinden faydalandı. On yedi yaşında iken döneminin Buhara

Prenci Samanoğlu Nuh'u yakalandığı amansız hastalıktan kurtardı. Bu başarısı sebebiyle saray kütüphanesine memur olarak tayin edildi. Her türlü ihtiyaçlarını karşılanacak şekilde maaşa bağlandı. Tefekküre vakit ayırıp, akıllara durgunluk veren enerjisi ve ısrarlı didinşleri ile daha Yirmi beş yaşında iken alim mertebesine yükseldi.

İrfan sahasının genişliğini gösteren eserleri incelendiğinde onun alim bir doktor, sistemler koyan bir filozof, keşifler yapan bir farmalog, müthiş bir riyaziyeci, kudretli bir mantıkçı, engin bir din alimi olduğu anlaşılır.

İbn-i Sina, ilmi ile olduğu kadar ahlakı itibariyle de mümtaz bir şahsiyetti.iftiralar sebebiyle hayatının bir bölümünü hapislerde ve sürgünlerde eza ve cefa içerisinde geçti. Kendisine yapılan haksızlıkların intikamını alma imkanlarına sahip olmasına rağmen, buna tenezzül etmedi. Bilgisini, ilmmini, ve maharetini insanların iyiliği ve huzuru yolunda cömertçe kullandı. Akıl hastaları, o devrin Avrupa'sında, karanlık mağaralarda öldüresiye dövülmek suretiyle tedavi ediliyordu. İbn-i Sina, yeryüzünde ilk defa bu metodun yanlış olduğunu, insanca muamele etmenin daha faydalı olacağını iddia eden kişidir.

İbn-i Sina, başta İmam-ı Gazali olmak üzere bazı İslam alimleri tarafından sapkın olmakla, dine aykırı davranışlar içerisinde bulunmakla suçlandı. Ömrünün son dönemlerinde bu düşünce ve davranışlarından vazgeçtiği, tövbe ettiği bilinmektedir. Onun bu halini "olağan üstü zekasının(deha ile cinnet arasındaki) med- ceziri" olarak tarif etmek mümkündür.

Kısa süren ömrünün son dönemlerinde yazdığı eserlerde, şu sözlere sıkça yer vermiştir: "Biz beşeriz. Sen bizim tövbemizi kabul et"/ " Kalbinde senin azametinden başka sevgi kalp hastadır."/ " Ya Rabbi fitneden sana sığınırım." / " Senden yüz çeviren kalpleri kendine çevir.Eğer nefislerimiz hastalığını ve körlüğünü sen iyi edip şifaya erdirmezsen,

Eserlerinin çoğu bugünümüze ulaşamamıştır. Bilinen eserleri büyüklüğünü ve takip ettiği yolu anlamak için yeterlidir. Doğuda Tıp, Felsefe ve ilahiyat alanlarında İbn-i Sina'nın çağlar boyunca süren ağırlığı, islam düşüncesinde bu gün canlı bir şekilde devam etmektedir.

senden başka kime müracaat edebiliriz ki?"

Batılı alimler, bir türlü yenemedikleri sahte gururları ile hurafeler içinde boğulup batıla meylederken o, ilimde ilerledikçe mutlak kudrete yaklaşıyor, O'na teslim oluyordu.

Elli yedi yıllık hayatında ikiyüzelliden fazla eser kaleme aldı.

İbn-i Sina'ya göre bütün varlıkları tek ve en yüce güç olan Allah(C.C.) yaratmıştır. O, bütün vasıflarıyla tektir. Ölüm, bedenlerini kendilerini yaratana dönüşüdür. Ruh manevi bir cevherdir, yok olmaz. Bedenin ölümünden sonradan varlığını sürdürür.

İbn-i Sina'ya göre psikoloji:Metafizikle Fizik arasında bağlantı kuran bir ilim dalıdır. Metafizik asla ait olan en temel konuları inceler. O'na göre düşünen nefis, faal akıl yoluyla Allah'a(C.C.)

bağlanır.

Himayesine girdiği devlet adamı Alaü'd-devle ile birlikte çıktığı sefer sırasında hastalandı. Kendi kendini bir müddet tedavi etti ise de bağırsaklarındaki mikrobik hastalığı önleyemedi. Bu gün İran hudutları içinde bulunan Hemedan şehrinde öldü.

Eserlerinin çoğu bugünümüze ulaşamamıştır. Bilinen eserleri büyüklüğünü ve takip ettiği yolu anlamak için yeterlidir. Doğuda Tıp, Felsefe ve ilahiyat alanlarında İbn-i Sina'nın çağlar boyunca süren ağırlığı, islam düşüncesinde bu gün canlı bir şekilde devam etmektedir.

Bu gün ülkemizde beş adet büyük hastane, İbn-i Sina adını taşımaktadır. İbn-i Sina adı, aynı zamanda binlerce okulun da ismidir.

Uygur Atasözlerinden...

Ağızından çıktı sakalımğa yarmaştı

Ağızından çıktı sakalıma yapıştı

Ağa bolur balaning peşanesi keng bolur, Koçkar bolur kuzınıng penesi döng olur.

Ağa olacak çocuğun alını geniş olur, Koç olacak kuzunun alını çıkık olur.

Ağrımaz kaşımğa ming tayak

Ağrımaz başıma bin dayak

Ağaça hatun hatun emes, süget otunu otun emes

Asilzade kadın kadın değil, söğüt odunu odun değildir.

Ağrığını yaşursa ölümü aşkara

Hastalığını gizleyenin ölümü gizlenemez

Ademning yakşisi aş üstiğe kelür, yamanı söz üstiğe

Adamın iyisi yemek üstüne gelir, fenası söz üstüne gelir

Ana karğışı ok, dada karğışı yok

Annenin laneti ok gibidir, babanın laneti ise yok gibidir.

S. Burhanettin AKBAŞ
Araştırmacı-Yazar

14. Yüzyılda Orta Anadolu'da kurulan bu beylik, adını kurucusu Aleaddin Eretna'dan alır. Gerçi, bu isim Eretna olarak benimsenmiş olmasına rağmen değişik görüşleri savunanlar da çıkmıştır. Kimileri Eretna veya Ertana da olabileceğini belirtmişlerdir.

Osmanlı Tarihi, onun İlhanlılar zamanında Ebu Said Bahadır Han'ın idaresinde Anadolu'yu yöneten Emir Çoban'ın oğlu Timurbaş (Demirtaş)'ın maiyetindeki ikinci dereceden bir emir olarak göstermekte iken Eretna'nın kız kardeşini Ebu Said Bahadır Han ile evlendirerek birinci derecedeki emirler arasına girmeyi başardığını yazar.

Beklenen gün çok geçmeden gelir. Ebu Said Bahadır Han ile Emir Çoban'ın arası açılınca Bahadır Han, Emir Çoban'ı öldürtür. Bunu üzerine oğlu Timurtaş sıranın kendisine geleceği düşüncesi ile Anadolu'dan Mısır'a kaçar. İşte bu hadise Eretna için beklenen fırsattır. Hemen Sivas ve çevresini hakimiyeti altına alan Eretna amacına adım adım ulaşmak ve Anadolu'da kendi adına bir beylik kurmak düşüncesindedir. Bu sırada Anadolu Valiliğine Bahadır Han, Celayirliilerden Şeyh Hasan'ı vali olarak gönderir. Anadolu Beyleri ve Eretna ona itaat ettiklerini bildirirler. Şeyh Hasan, Anadolu'da uzun zaman kalmaz, İran'a döner. Zaten, zaman zaman Anadolu'ya uğrayıp geri gider. Beylerin işlerine pek karışmaz.

BAHADIR HAN ÖLÜNCE...

1337 yılında Bahadır Han ölünce ortalık karışır. Çünkü Bahadır Han'ın evladı olmadığı için Şeyh Hasan dahil herkes bir yer kapmanın telaşına girerler. Eretna, bir süre Şeyh Hasan'dan bir haber bekledikten sonra ondan bir haber gelmeyeceğine kanaat getirerek Memluk Sultanı Nasır'a başvurarak onun adına Anadolu'yu yönetmeye koyuldu. İşte bu hadise yeni bir başlangıç oldu.

Emir Çoban'ın oğlu Timurtaş da Mısır'da öldürülmüştü. Timurtaş'ın oğlu Hasan, Azerbaycan'da durumunu kuvvetlendirerek Anadolu'ya girdi ve Eretna'nın üzerine yürüdü. Eretna'nın Hasan'ı yenip büyük ganimet elde etmesi kendisine büyük itibar getirdi. Bunun sonucu olarak Eretna, 1344 yılında sultanlığını ilan etti. Okunan hutbelerden ve paralardan Memluk Sultanının adını kaldırarak kendi adını koydu.

KAYSERİ'Yİ BAŞŞEHİR YAPTI

Eretna Beyliği'nin ilk başkenti Sivas idi, Eretna

daha sonra Kayseri'yi başşehir yaptı. Eretnalılara Sivas ve Kayseri dışında Niğde, Tokat, Amasya, Erzincan, Niksar, Canik, Develi, Karahisar, Çorum, Zile, Ürgüp, Harput, Merzifon, Kırşehir, Darende ve Gümüşhane gibi yerler de bağlıydı.

ERETNA KAYSERİ'YE GÖMÜLDÜ

1352 yılında Kayseri'de vefat etti ve Köşk adı verilen mahaldeki türbesine defnedildi.

Ülkesindeki halka karşı son derece adil ve şefkatli bir yönetim uygulayan Eretna'nın ölümü Anadolu'da ve komşu ülkelerde büyük bir üzüntüye sebep oldu.

Çünkü O, eşine az rastlanan bir idareci idi. Kendisi, Moğol ordusunda görevli olduğu halde, Anadolu'da meydana gelen anarşiyi, takip ettiği usta siyasetle, adaleti ve şefkati sayesinde ortadan kaldırmış, birlik ve beraberliği sağlamıştır. İlme ve kültüre de önem veren Eretna Arapça bilmekteydi. Nitekim İbn Battuta, 1333 yılında Eretna ile görüşüğünü ve onun Arapça'yı fasih olarak söylediğini belirtmektedir.

OĞULLARI BAŞA GEÇTİ

Alaaddin Eretna'nın ölümünden sonra oğulları Gıyaseddin Mehmed, İzzeddin Cafer ve Aleaddin Ali taht mücadelesi verip başa geçmiş olmalarına rağmen hiçbir zaman Eretna'nın dönemindeki gibi bir güç elde edemediler.

Kayseri'de Köşk Medrese'de Sultan Aleaddin Eretna'nın mezarı ve hemen yanında genç yaşta öldürülen oğlu Mehmet'in mezarı ile diğer oğlu Aleaddin Ali'nin mezarı bulunmaktadır.

ONLARDAN BUGÜNE KALANLAR

Bu devirde yapılan eserlerden en önemlisi, beyliğin kurucusu Alaaddin Eretna tarafından Kayseri'de yaptırılmış olan külliye'dir. Bu külliye türbe, hangeh, han ve medreseden meydana gelmektedir. Alaaddin Eretna bu külliye'den başka Kırşehir'de Aşık Paşa Türbesi (1322), Niğde'de Sungur Bey Camii (1335), Sivas'ta oğlu Seyh Hasan adına yaptırdığı Gündük Minare Kümbeti (1347), Hafik'te bir kervansaray, Tokat'ta bir zaviye ile Kayseri'de Emirzede Mehmed Türbesi'ni yaptırmıştır.

Eretnaoğulları'ndan Gıyaseddin Mehmed Bey zamanında da Bor'da bir mevlevihane, Amasya'da Büyük Bey Sarayı inşa edilmiştir. Alaaddin Ali Bey ise Sivas'ta bir zaviye ile Zile'de bir misafirhane yaptırmıştır.

Dernekten Haberler

Doğu Türkistan çadırının dış görünümü

12. ZAFER KURULTAYI'NDAKİ FAALİYETLER

Derneğimiz 12. kutlanan Erciyes Zafer Kurultayı'na iştirak etmiştir. Geleneksel olarak katıldığımız kùrultayda Doğu Türkistan davasını daha geniş kitlelere anlatabilmek için hazırlıkları yapılmıştır. Bu amaçla;

90 m2 büyüklüğünde ve yurt görünümünde çadırımız gençlerimizin emeğiyle yapılmıştır, tanıtım gayesi ile Doğu Türkistan meselesi üzerine yayınlanmış kitaplar, amblemimizi içeren anahtarlık, el broşürü, Doğu Türkistan Bayrağı, tedarik edilerek ziyaretçilerin ilgisine sunulmuştur. Ayrıca Doğu Türkistan'ı ve Doğu Türkistan davasını çeşitli yönleriyle tanıtan Doğu Türkistan resim sergisi ziyaretçilerin yoğun ilgisini toplamıştır.

Etkinlik çerçevesinde gençlerimiz ziyaretçilerimize eşlik ederek tanıtımda bulunmuşlardır. Ayrıca CD ile Doğu Türkistan hakkında belgesel dökümanlar izlememize sunulmuştur.

Dernek üyelerimizden bir ekip etkinliğe katılarak diğer teşkilatları yerleşimde ziyaret ederek hazırlanmış olan hediye paketi takdim edilerek hazırda bulunan misafirlere Doğu Türkistan hakkında malumat vermiştir. Ayrıca milletvekilleri ve bakanlar dernek yönetimince ziyaret edilerek Doğu Türkistan ile ilgili bayrak, kitap, dergi ve rapor sunulmuş kendileri bilgilendirilmiştir.

D.T. hakkında bilgi veriliyor...

A.P. BİNASINDA D.T. MİLLİ KURULTAYI

Doğu Türkistan Milli Kurultayı Transnational Radical Party işbirliği ile "Yarım Yüzyıllık Çin Komünist istilasının ardından Doğu Türkistan'daki durumu" konulu bir konferans düzenleyecektir.

Konferansa katılacak İnsan Hakları ve Demokrasi savunucuları politikacılar ve Uygur aydınları geçmişteki ve şu anda Doğu Türkistan'da yaşanan durumu tartışacaklardır.

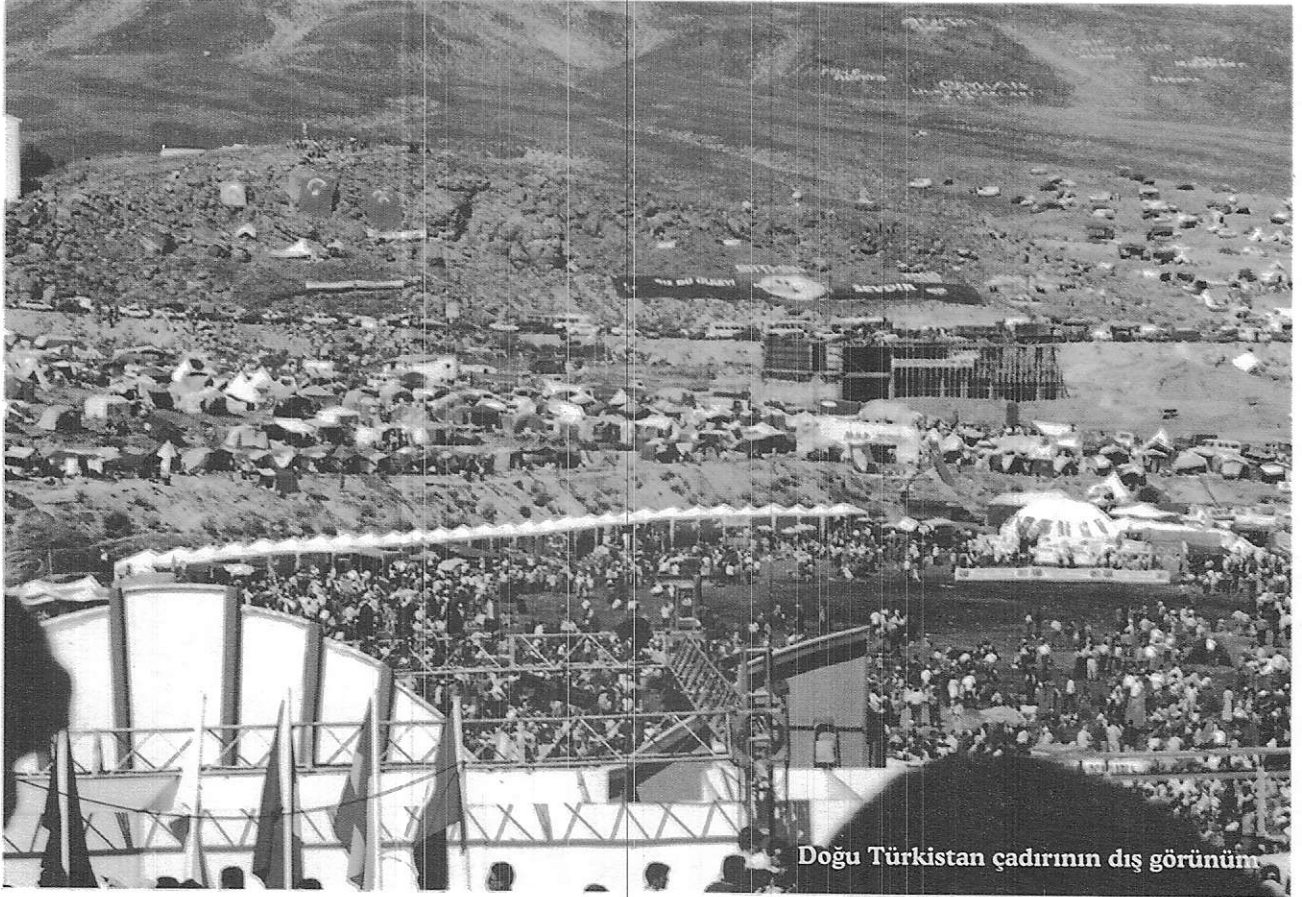
Konferans 17 Ekim 2001 tarihinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de bulunan Avrupa Parlamentosu binasında

Doğu Türk

Dernekten Haberler

Doğu Türkistan çadırının dış görünümü

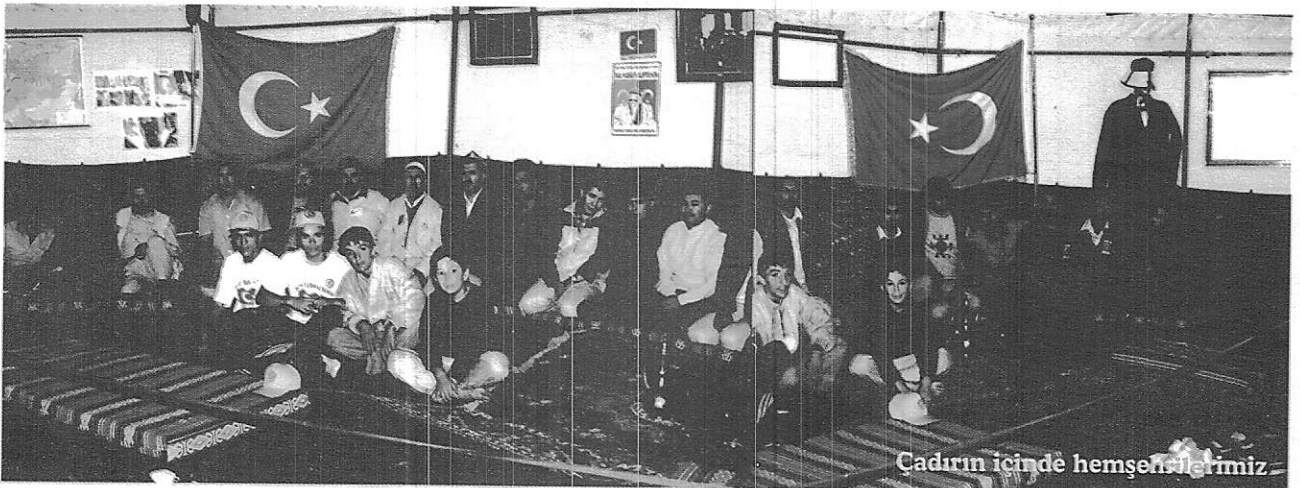
gerçekleşecek olup, konferansı takip eden iki günde Doğu Türkistan Milli Kurultayı genel kurulu 70 e yakın Doğu Türkistan delegesi toplantı yapacaktır.

Üçüncüsü gerçekleştirilecek olan Doğu Türkistan Milli Kurultayı Genel Kurulunda geçmiş iki yıl değerlendirilecek olup, kurultayın yeni programı, kısa ve uzun vadeli strajeleri oluşturulacak ve seçim gerçekleştirilecektir.

VEFAT

Doğu Türkistan'dan hicretimize öncülük etmiş olan büyüklerimizden Hacı Abdulgaffur Aydın 12 Temmuz 2001 günü hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Merhuma Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve Doğu Türkistan halkına sabır diliyoruz.

Çadırın içinde hemşensilerimiz

Doğu Türkistan'daki Çin Eylemleri

Yrd. Doç. Dr. İKLİL KURBAN

(Bu yazı, Türk Yurdu dergisinin Eylül 1992 tarihli 61. sayısında basılmıştır. Aradan 10 yıl geçtiği halde, yazı halen güncelliğini koruduğu için, az çok ekleme ve düzeltmelerle tekrar basılmasında yarar gördüm. İklil KURBAN)

Türkistan, Asya'nın tam göbeğindedir . Yani tam anlamıyla Orta Asya'dır . Burada, Türkistan'ın dört tarafının da denizden aynı uzaklıkta bulunduğunu ve dünyada denizden en uzak tek bölge olduğunu da söyleyebiliriz. Cengiz'in ve Timur'un, dünyanın ve tarihin en büyük fatihleri olabilmelerinin sırrı, Türkistan'ın Karalar Çağı'ndaki bu coğrafi konumunun sağladığı imkanlarda yatmaktadır . Uçsuz bucaksız Türkistan bozkırlarındaki ve dağlarındaki atlı insan, Türkistan'dan Avrupa-Asya karalar okyanusunun dört tarafına yayılan Cengiz ve Timur ordusunun güç kaynağı olur . Kuzey Buz Denizi'nden Hint Okyanusu'na kadar, Büyük Okyanus'tan Atlantik Okyanusu'na kadar uzanan kervan yolları Türkistan üzerinden geçer. Türkistan'da yoğurulan bu Kuzey, Güney, Doğu ve Batı'nın ticari ve medeni değerleri, Türkistan insanlarının hem maddi hem manevi kaynağı olur . Fakat, çağ değişir, müspet bilimler gelişir . Moğol'u ve Türk'ü coşturan atın hızı deniz kıyılarında kesilir . Avrupalılar gemi ve pusula ile okyanus ötesindeki bilinmeyen karalara gider . Karalar Çağı (Orta Çağ) kapanır, Deniz Çağı (Yeni Çağ) başlar . Karalar çağı kapanınca, Türkistan da karalar okyanusundaki rolünü kaybetmeye başlar. Artık Türk'ün de karadaki fatihlik çağı yavaş yavaş kapanır. Dünyamız, denizci yeni fatihler tarafından işgal edilir .

Böylece bir zamanlar fatihlerin ana yurdu olan Türkistan, doğuya yayılan Ruslar ile batıya yayılan Çinliler arasında paylaşılır . Batı Türkistan'da 1870'li yıllarda gerçekleşen Rus istilası ile 1878 yılında Yakup Bey Devleti'ni yıkan ikinci Çin istilası'na kadar, Türkistan'ın bu iki bölgesi arasında siyasi sınır yoktur . Doğu Türkistan'daki Çin'e karşı bütün isyanlar, Batı Türkistan'daki hanlıklar tarafından desteklenir. Çin katliamından kaçan Doğu Türkistanlılar, zaman zaman Batı Türkistan'daki hanlıklara sığınır . Yakup Bey'in Batı Türkistan'dan gelerek, Doğu Türkistan'da bir devlet kurması (1865-1878), Türkistan tarihindeki milli dayanışmanın en canlı örneğidir . Bu yüzden Çinliler 110 yıl (1755-1865) süren ilk istila eylemlerinde başarılı olamamışlardır . Fakat, Ruslar'ın Batı Türkistan'ı hızlı bir şekilde işgale

kalkması yani Türkistanlılar'ın hem batıda hem doğuda iki dev düşmana karşı iki cephede savaşmak zorunda kalması, Türkistan'ın kaderini bütünüyle değiştirir . Türkistan'ın paylaşılmasında Ruslar ile Çinliler dayanışma içine girer . Yakup Bey Devleti'ne karşı seferber edilen kalabalık Çin ordusunun yiyeceği Ruslar tarafından karşılanır (Sadri 1984:297).

İşte, Batı Türkistan veya Rus Türkistanı, Doğu Türkistan veya Çin Türkistanı adları, bu iki yönlü istiladan sonra ortaya çıkar . Ruslar, 1920'li yıllardaki Batı Türkistan'da kurduğu (Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, Tacikistan) yeni idari kurumlarının oluşmasına kadar, bu bölgeyi genel olarak Türkistan kabul eder ve bütün Batı Türkistan için "Türkistan Valiliği" adı altında bir idari kurum kurarlar . Türkistan'ı Uzak Doğu'ya bağlayan demir yoluna TÜRKİSİB (Türkistan-Sibirya) Demir Yolu adını vermeyi sakıncalı görmezler .

Fakat, Çinliler İkinci Çin istilası'na kadar Doğu Türkistan'da siyasi ve idari bir kurum kuramamışlardır . Çinliler'in her şehir yanına birer savunma kalesi kurarak, orada bıraktığı askeri birlikleri, zaman zaman Türkler tarafından yok edilir. Sadece Çinliler'in yerleştiği bu savunma kaleleri, sonradan Kaşgar Yeni Şehri, Aksu Yeni Şehri, Yarkent Yeni Şehri şeklinde adlandırılmıştır. Çinliler bu yeni kurduğu savunma kalelerine "Hençin" (Çinli Şehri), eskiden var olan şehirlere "Huyçin" (Müslüman Şehri), adını verirler (LİU 1988:991) . "Türk Şehri" adını hiç kullanmamışlardır. Çinliler Doğu Türkistan'a hakim olduklarını ancak 1884 yılında, İkinci Çin İstilasından sonra, burası için "yeni toprak" veya "kazanılmış toprak" anlamına gelen "Şin Can" adını kullanarak ifade ederler (Hayit 1975:147-148) .

Fakat, bu 1878 yılında başlayan İkinci Çin İstilasını da, Çinliler için Doğu Türkistan'da tam bir istikrarlı ortam yaratamamıştır . Bu dönem içinde Tanrı Dağları'nın güneyinde 1933 yılında, Tanrı Dağları'nın kuzeyinde 1944 yılında cereyan eden isyanlar sonucu 10 yıl ara ile iki milli devlet kurulur

Birinci Milli Devlet 1933-1934 yılları arasında bir yıl yaşar . Hoca Niyaz Hacı başkanlığındaki Nisan 1931'de başlayan Kumul İsyanı; Mahmut

Muhiti başkanlığındaki Ocak 1933'te başlayan Turfan İsyanı ; Mehmet Emin Buğra başkanlığındaki Şubat 1933'te başlayan Hoten İsyanı gibi ciddi silahlı eylemler sonucu, 12 Kasım 1933'te Sabit Damolla başkanlığında Kaşgar'da "Şarki Türkistan İslam Cumhuriyeti" adıyla bir Türk devleti kurulur (Buğra 1952:29,30,42) . Fakat, Ruslar'ın böyle bir devletin kendi hududu yanında yaşamasına hiç tahammülü yoktu . Ruslar'ın koyu desteğiyle 12 Nisan 1933'te İrümç'i'de hükümet başına gelen Çin ordusunun albayı Şin Şi Sey, hem barış, hem terörden ibaret iki yüzlü politika takip ederek, bu Kaşgar'daki Türk devletini ortadan kaldırmaya muvaffak olur . Hoca Niyaz Hacı İrümç'i'deki Şin hükümetinin başkan yardımcılığına getirilir ve bir müddet sonra hapsedilir. 1942'de boğularak öldürülür (Ötkür 1985:416) .

İkinci Milli Devlet 1944-1949 yılları arasında beş yıl yaşar . İli vilayetinin Nilki nahiyesinde, Kazan Türkleri'nden Fatih Müslim'in başkanlığında ortaya çıkan isyan, kısa bir zaman içinde 12 Kasım 1944 günü Gulca'da "Şarki Türkistan Cumhuriyeti"nin kuruluşunu sağlar. 1945'te bu cumhuriyete Altay ve Tarbagatay vilayetleri de katılır . Ne yazık ki, bu cumhuriyet de, 1949 yılının ikinci yarısında, Stalin ve Mao işbirliği altında tertip edilen Üçüncü Çin istilası ile yıkılır . Cumhurbaşkanı Ahmetcan Kasimi başta olmak üzere, cumhuriyetin ileri gelen şahsiyetleri, Pekin'deki kurultaya davet edilme gerekçesiyle bir Rus uçağına bindirilir ve "uçak kazası" süsü ile öldürülür . Dünyamızda 1990'lı yıllarda cereyan eden büyük değişim sonucu ortaya çıkan olgular, bu "uçak kazası süsü ile öldürülmenin" bugünkü Kazakistan'ın hudut şehri Almatı'da gerçekleştiğini kanıtlamaktadır (Kurban 1994:33-34). Bu siyasi faciadan sonra, Doğu Türkistan tarihinin iki komünist devlet arasındaki çaresiz ve en karanlık günleri başlar .

Böylece Doğu Türkistan üzerindeki Çin istilasını üç büyük devreye bölebiliriz : 1755-1865 yıllarını kapsayan Birinci Çin istilası Devri . Bu devreye değişik bir ifadeyle isyanlar Yüzyılı da denilmektedir . Çünkü bu devrede 9-10 defa büyük isyan meydana gelmiştir . 1878-1944 yıllarını kapsayan İkinci Çin İstilas Devri ve 1949'dan başlayan Üçüncü Çin İstilas Devri . Bu Üçüncü Çin İstilas Devri'ne, değişik bir ifadeyle Komünist Çin İstilas Devri de denilebilir .

Yakın çağımızın dünyasında, hiçbir yöre **Doğu Türkistan kadar çok isyanlara ve tekrar tekrar istilalara sahne olmamıştır. Hiçbir topluluk Doğu Türkistanlılar kadar zulüm ve katliamlara maruz kalmamıştır. 250 (1755-2002) yıllık esirliğin birikimini halen taşımakta olan Doğu Türkistanlılar kadar bahtsız ve**

zavallı başka bir topluluk yoktur

Türkistan'ı paylaşarak istila eden bu iki milletin (Ruslar'ın ve Çinliler'in) kültürü ve geleneği birbirinden çok farklı olduğu için, onların sömürge politikaları da, istila edilen topluluğa karşı tutumları da çok farklıdır. İngilizler'in ve Ruslar'ın sömürge politikası, sömürgelelerin hayranlığına dayanır. Fakat, Çinliler'in sömürge politikası daha değişiktir. Uzun tarihi boyunca, başkalarının istilası karşısında sayıca üstünlüğü ile ayakta kalabilen bu millet, sayıca üstünlüğü ile elde ettiği sömürgelelerini de, sadece sayıca üstünlüğüne dayanan ırkçı bir politikayla ellerinde tuttular. Yapımı yüzyıllarca süren Çin Seddi, işte bu insan çokluğunun, insan horluğunun ürünüdür. Çinliler'in başkalarına verebileceği ancak Çinciliklerdir . Bu yüzden Çinliler, Doğu Türkistan'ı istila ettikten sonra, Türkler'in milli benliğini ifade eden "Türk" (Çince telaffuzu Tu Cü) sözcüğünün yerine Huy Huy (Müslüman) sözcüğünü, "Türkistan" sözcüğünün yerine Şi Yü (Batı Bölgesi) sözcüğünü kullanırlar . "Türk" (Tu Cü) sözcüğünü hiç kullanmamışlardır . Elbette bunun sebebi çok açıktır . İstila edilmiş topluluk için, onların milli kimliğinin yerine dini kimliğini kullanmak, istilacıların işine gelmektedir .

Çünkü "Türk" sözcüğü, bütün Türk boylarını birleştiren ve tarih boyunca her zaman iktidar anlamıyla ortaya çıkan bir kavram olduğu için, Çin'in milli devlet geleneği olan "Başkalarını birbirine karşı kıskırt ve parçala, yut" (Barthold 1990:405), politikasına ters düşecektir . Çinliler'e göre, Çinliler'in işgalindeki herkes, kesinlikle Çinli olmalıdır. Zaman ve değişen rejimler Çinliler'in bu milli özelliğini değiştirmemiş belki de geliştirmiştir. Çin komünistleri azınlık haklarının koruyucusu görünümü altında, Doğu Türkistan için "Şin Can Uygur Özerk Bölgesi" adını kullandıkları halde, buradaki Uygur ve Çinli okullarını "yapay ayrılık" diye, Uygur ve Çinli çocuklarını aynı okula toplamaları ve Çin'den çok sayıda göçmen getirerek, Uygurları kendi yurdunda azınlık durumuna düşürmeleri, Çin Komünist Partisi ve Devleti'nin kurucusu Mao tarafından geliştirilmiş tipik bir Çin ırkçılığının uygulamasıdır . Sözde ırkçılığa karşı olan komünizm, Çin ırkçılığını daha çok körüklemiştir. Komünizm, Çin ırkçılığı yararına, istila edilenlere karşı kullanmada en güçlü felsefi bir silah oluvermişti. Gerçi bugün Çin komünistleri, komünizmin iktisadi ilkelerinin iflas ettiğini, kendi çıkarları açısından, uygulamada kabul etseler bile, komünizmin diktatörlük ve ırkçılık için hayati önemi olan tek partili ve tek uluslu idari ilkelerinden vazgeçemediler. Fakat, günümüzdeki hızlı değişim sonucu gittikçe yaşamın vazgeçilmez ilkesi haline gelen özgürlük ve demokrasi karşısında, bugün

Kızıl Çin çaresizdir. Onun ilişkilerindeki, uygulamalarındaki yalan gülümsemeleri geçersizdir. Özgürlük ve demokrasi kavramı, Kızıl Çin'in ölüm fermanıdır .

Komünist Çin yakın geçmişte, "Özerk Bölge" diye adlandırdıkları Doğu Türkistan'da bütün kadroları Çinileştirmek için şu sloganı kullanırdı: "**Amacımız millileştirmek değil, komünistleştirmektir**". Böylece Çinliler, bir taraftan, "özerksiniz" diye aldatıyor, öbür taraftan komünizm kalkanına sığınarak, özerkliğe karşı cephe alıyorlardı. Onlar, ülkenin asıl sahibi olan Uygurlar'ın milli benliğini, gururunu ezik tutmak için, "Yaşasın Ulu Çin Milleti" sloganını, devletin yüksek siyasi hayatından başlayarak, fertlerin aile ve özel hayatına kadar güncelleştirdi . Bir Çinliye "Çapak Hitay" (Çapak Çinli) diyebilen bir Uygur, ömür boyu hapse mahkum edildi veya öldürüldü. Komünizme bilhassa Çin'e karşı siyasi suç söz konusu ise, Çin polisi bir suçluyu yakalamak için bin adamı hapsetmekten çekinmez. Çin mahkemesi bir suçluyu öldürebilmek için bin adama ölüm hükmü giydirmekten çekinmez. Ölümünden kıl payı kurtulabilen siyasi suçluların toplandığı Taklamakan Çölü'ndeki "Tarım Toplama Kampı" ünlüdür. Çarpıcı sloganlara en çok ihtiyaç duyan rejim komünizm olduğu gibi, çarpıcı sloganları en çok seven ve kullanan millet de Çinlilerdir. Çünkü sloganlar haksızlıkları ve zayıflıkları kapatmanın en kolay ve etkisi geçici de olsa etkili çaresidir. Sloganlar en iyi afyon yutturmaca yoludur. Burada, Çin milletinin kendine özgü en tipik özelliği, mantık yerine iradeden yani somut eylemden yana psikolojik yapıya sahip olduklarını ayrıca belirteyim.

Komünizm, Çin'in toplum ve karakter yapısına uygun gelen bir hayal ürünü olduğu için, bu ilkenin sahipleri olan komünistlerin vaatlerinin ve sözlerinin gerçek hayatta yerine getirilmemesi sorumluluk arz etmez. Onlar için önemli olan, bu hayal ürününün sözde olsa bile yaşatılması ve bu sözlerin arkasına sığınan Çinliler'in, bu yalanların kurbanı olan milyonların hesabına rahatça geçinebilmesidir. İnsanlık ve adalet adına taht sahibi olan Çinli dahilerinin (!), aldatılan bu milyonların üzerinde bir istibdat olarak saltanat sürebilmesidir. Bu yüzden, Uygurlar'ın cesur milliyetçisi Abdurehim İsa kendisinin öldürülmesine sebep olan şu hükmü söyler: "**Çinliler'in özerk bölgesi olmaktansa, İngilizler'in sömürgeci olmak daha iyidir**". Evet, Çin komünizmi, klasik sömürgeciliği özleten, gelişmiş yirminci yüzyıl sömürgeciliğidir .

"Kapitalizm ile klasik sömürgeciliğin haksızlıklarına karşı, dünyaya, hiç kimsenin hiç kimseyi sömüremeyeceği yeni düzen ve adalet

getirdiklerini" söyleyen, iddialarında çok inatçı ve son derece cahil olan Çin komünistlerine karşı böyle bir yalın mantık ile ortaya çıkmak, elbette yalnız cesaret işi değil, aynı zamanda Çin komünistleri hakkındaki doğru ve derin bilginin de sonucudur. Abdurehim İsa, Çin komünistleri hakkındaki bu bilgiyi, Çin komünistleriyle beraber çalıştığı 8 (1949-1957) yıllık çalışma hayatı sırasında elde etmiştir. Fakat, Çinliler ile beraber çalışmak, Çinliler ile beraber yaşamak hiç de kolay değildir. Bu yaşam her şeyden önce yalan ve haksızlıklara katlanmak demektir. Çinlilerle beraber yaşarken cesurluğu ve dürüstlüğü seçmek ölümü seçmek demektir .

Orhun Abideleri'nde, Çin hakkında 1300 yıl önceki ölümsüz Türk ikazı bugün de geçerlidir : "Çin milletinin sözü tatlı, ipek kumaşı yumuşak imiş. Tatlı sözleyumuşak ipek kumaşla aldatıp uzak milleti öylece yaklaştırmış. Yaklaştırp, konduktan sonra, kötü şeyleri o zaman düşünürmüş . İyi bilgili insanı, iyi cesur insanı yürütmezmiş. Bir insan yanılrsa, kabilesi, milleti, akrabasına kadar barındırmazmış" (Ergin 1980:18).

Çin tehlikesi ve kötülükleri hakkındaki yalın tarihi gerçek şu ki, Türkler güçlü veya zayıf dönemlerinde olsun, tarih boyunca, Çinliler'in karşısında bir kaya gibi onların etrafa genişlemesine engel olmuştur . Türkler'in sayesinde kuzeydeki ve batıdaki bir çok milletler bu arsız ve zalim milletin olası istila ve zulmünden kurtulmuştur. Yani, Türkler bir kalkan gibi Batı uygarlığını bu "Sarı tehlike"den korumuştur. Türkler tarihteki bu rolleri itibarıyla insanlık ve uygarlık adına övünmekte haklıdırlar . Fakat, Türkler bu hizmetine karşılık Batı milletlerinden yardım görmek şöyle dursun, onların da saldırısına uğramıştır . Türkistan'a yönelik Arap, Fars, Rus, Kalmuk saldırıları, Türkler'i çoğu zaman iki cephede savaşmak zorunda bırakmıştır . Yine de bu millet, düşmanlarının bu kadar çok olmasına rağmen, tarihteki görevinin bu kadar ağır olmasına rağmen, ırkının, dilinin asilliği ve yaşam biçiminin hareketliliği sayesinde günümüze kadar gelebilmiştir. Ne acıdır ki, bu ağır görev bugün sadece Uygurlar'a yüklenmiş gözükmektedir. Batı Türkistan'daki Türk cumhuriyetleri Çin ile çeşitli anlaşmalara imza atarak, Çin'in dostluğunu kazanmaya çalışırken, Türkiye Cumhuriyeti, Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin'i Devlet Nişanı ile ödüllendirdi (20.04.2000).

Yıl 1877 Mayıs, Yakup Bey hayata gözlerini kaparken, Çinliler'in oç alma hırsı şiddetle devam eder. Çin birliklerinin Kaşgar'ı işgal ettikten sonra yaptıkları ilk iş, Yakup Bey'in mezarını bulup, cesedini ateşe vermek olur. (Sayrami 1986 : 611)

. 1221 yılında Horasan'ın Merv şehrini işgal eden Tuluy komutasındaki Moğol ordusu, Selçuklu Sultanı Sencar'ın mezarını bulup, cesedini ateşe vermişlerdi (Howorth 1876 : 87). Avrupalılar bu Moğollar'ı "barbar" olarak nitelendirmişti. Fakat, aradan 700 yıl kadar zaman geçtikten sonra, Orta Çağ Moğolları'nın yaptıklarını yapan Yeni Çağ Çinlileri'ni nitelendirmek için nasıl bir sözcük kullanılabilir? Sömürgecilik ve komünistlik utanç veren bir eylem ve kavram olmaya başladığı günümüz dünyasında, Çinliler'in bu eylem ve kavrama sıkı sıkı sarıldığının sebebi nasıl izah edilebilir?

İngiliz ve Rus istilası ve sömürgeciliği, bilgi arayışıyla güçlü olma isteğinden ileri gelmişse, Çin istilası ve sömürgeciliği başkalarına zulmetmek zevki ile geçim derdinden ileri gelmektedir. Zulümden zevklenmek tipik bir Şark geleneği olup, bu geleneğin asıl kaynağı Çin'dir. Sömürgecilik ve komünizm Çin'in geleneğine ve asıl karakter yapısına, isteklerine uygun geldiği için, sömürgecilikten ve komünizmden Çin, hiçbir zaman kendiliğinden vazgeçmez .

Çinliler'in, Türk komünistlerini yani vatan hainlerini kullanarak, ister siyasi bakımdan olsun, ister maddi ve manevi bakımdan olsun, Doğu Türkistan'da yürüttüğü bütün eylemleri, bazen sinsî, bazen açık olarak, Doğu Türkistan Türklüğü'nü top yekun yok etmeye yöneliktir . Bu yüzden Doğu Türkistan Türkleri'nin Çinliler'e karşı duyduğu kin ve nefret sonsuzdur. Bu kin ve nefretlerin 250 yıllık birikimini, patlamaya hazır bir bomba gibi

Kalbinde taşıyan Doğu Türkistan Türkleri, istiklal ve özgürlüğünü elde edene kadar geçmişte olduğu gibi yine birçok isyanları ve olası acımasız kanlı katliamları göze alacaktır. İnsanlık ve adaletten nasibini almamış gaddar ve zalim bir istilacı karşısında, Doğu Türkistan Türkleri'nin, geçmişte olduğu gibi bugün de isyandan başka seçeneği yoktur. İsyân, yaşamın ağır bir yük olduğu, sadece

başkalarının yaşaması için yaşayan topluluklarda kaçınılmaz bir olaydır. İsyân, mazlumların son çaresidir. İsyân, kan ve can pahasına olsa bile, mazlumların acısını dindiren, yaşamını tazeleyen, insanlık aleminin, insanlık tarihinin fırtınasıdır. İnsanlık aleminde zalim ve mazlum var olduğu müddetçe, zalimlere korku, mazlumlara ümit veren bu isyân da var olacaktır. Sömürmekten ve zulmetmekten kendiliğinden vazgeçmek gibi akıllı bir eğilim, İngilizler'de ve Ruslar'da var, Çinliler'de yoktur. Bu yüzden Doğu Türkistan Türkleri'nin kurtuluşu için tek yol isyandır .

Kaynakça :

BARTHOLD, V.V.

1990 Moğol istilasına Kadar Türkistan , Ankara .
BUĞRA , Mehmet Emin .

1952 Doğu Türkistan, Ankara .

ERGİN, Muharrem

1980 Orhun Abideleri, İstanbul .

HAYIT , Baymirza .

1975 Türkistan Rusya ile Çin Arasında, Ankara .
HOWORTH , H.H.

1876 History of the Mongols from the 9 th to 19 th Century
Part I. the Mongol

Proper and the Kalmuks , Londra .

KURBAN , İktil .

1994 "Doğu Türkistan Cumhuriyeti'nin 50.yıl Dönümünü
izleyen Gerçekler"

Türk Yurdu , sayı 85 , Ankara .

LİU ZHI Shiao

1988 Uygur Tarihi , Pekin .

ÖTKİR , Abdurehim .

1985 ız (Tarihi Roman) , İrümçi .

SADRı , Roostam .

1984 "The Islamic Republic of Eastern Turkestan : A
Commemorative Review"

JOURNAL, Institute of Muslim Minority Affairs
cilt V, No 2 . Temmuz : 294-319 . Londra .

SAYRAMI , Musa .

1986 Tarihi Hamidi , Pekin .

Doğu Türkistan'ın yetiştirdiği büyük insan

POLAT TURFANÎ Beyefendi'nin

31. ölüm yıldönümü münasebetiyle derneğimizde

Hatm-i Şerif okutularak anılmıştır.

Merhuma ve tüm mücahid dava arkadaşlarına

Allah'tan rahmet dileriz.

Akupunktur Türk Buluşudur

Dr. Mehmet Yakup BUĞRA

Son yıllarda bazı otoritelerince de benimseyerek geniş çapta uygulayamaya konu olan Akupunktur tedavi yöntemi aynı zaman da bir çok ülkelerde akademik seviyede araştırmalara tabi tutulmaktadır.

Neticede Akupunktur tedavi yöntemi birçok

Resim 1: Doğu Türkistan'daki arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan eski Uygur yazılarıyla akupunktur noktalarını gösteren resim

hastalıkların tedavisinde şaşırtıcı sonuçlar vermektedir. Türkiye'mizde de Akupunktur'a olan ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Dolayısıyla basınımız bu konuda makaleler ve seri röportajlar yayınlanıp Akupunkturu bir "ÇİN HARİKASI", "ÇİN MUCİZESİ" olarak tanımlanır.

Avrupa'da " Chinese Accupuncture" yani Çin iğnesi ile tedavi eden bu yöntemi yani Akupunktur'u tarihte ilk olarak keşfeden ve uygulayan tarihte ilk olarak keşfeden ve uygulayan UYGUR TÜRKLERİ 'dir.

Mazideki tarihimizde baktığımız zaman

görüyoruz ki, Türk ve Çin Milletleri uzun bir zaman yakın komşu olarak yaşamışlar. Bir zamanlar Türkler Çin'e hükümdar olmuşlar ve bir zamanla Çinliler Türk topraklarını istila etmişlerdir. Asırlarca devam eden bu hadiseler derin bir kültür ve bilim alışverişine sebep olmuştur. İşte Akupunktur'da bu vesile ile Çinlilere geçmiştir. Akupunktur'u geliştirip bugünkü seviyeye getirenlerin başında Çinliler gelmektedir.

Hint, Tibet ve Çin hekimlerinin çok eski zamanlara dayanan antik eserlerinde Uygur Türklerinin tababetinden Uygur hekimlerinin üstün tekniklerinden övülerek bahsedilmektedir. Çin'in eski tarihi kaynaklarında Türklerin yurdu Doğu Türkistan "Şicui" yani batı diyarı veya batıdaki memleket olarak geçmektedir.

Tang sülalesi tarafından (905 yıllarında) yazılan Tangname'nin Batı diyarı teskeresinde Çinli tarihçi Doyu, bir Uygur hekiminin beyin ameliyatını gerçekleştirdiğini hayretle tanık olduğunum yazıyor.

Kısaca Uygur Türkleri mazide Kültür, Sanat ve Tıpta altın çağını yaşamışlardır.

1920'li yıllarda Alman Arkeologlar Uygur Türklerinin eski başkenti olan İdikut (Turfan)'da yapılan kazılar sonucu Uygur Türk Tababetine ait çok değerli eserler ortaya çıkmıştır. Bu eserler öz topraklarından alınıp şimdi Berlin, Tokyo, Leningrad ve Pekin'deki müzelerde saklanmaktadır. Bunlar arasında "Altın Yoruk" adlı eserin, hastalıklarda teşhis ve tedavi yöntemi içeren paha biçilmez bir eser olduğu dünya bilim adamlarınca tespit edilmiştir.

Uygur Tababet Tarihi konulu çalışmalarım esnasında Berlin müzesinde TURFAN koleksiyonunda bulunan bir kısım antik eserler çok ilgimi çekti (özellikle Akupunktura ait olanları).

1979 yılında Çin'in Song-Jišan 'daki kazılarda ortaya çıkan bir taş oymalı resim, 1982 Çin geleneksel Tababeti Mecmuasında Akupunktur Tarihi adlı makalesi ile yayınlandı. Bunun tarihteki ilk defa yapılan Akupunktur olduğunu söylenmektedir.

Resim vücudunun yarısı kuşa benzeyen birisinin önündeki bir kişiye sivri uçlu bir çubuğa benzeyen aleti batırmakta olduğu görülmektedir. Biz bu resmi dikkat ile incelediğimizde Akupunktur uygulamasında olan (Hekimin)'in fiziki yapısı, burnunun yüksekliği ve başındaki Türk'e has giysi ve kıyafeti, Çin tarihçilerinin tarif ettikleri "Batı Diyarı" yani Uygur Türk'üne benzediğini anlaya biliriz. Demek ki tarihte ilk defa Akupunktur uygulayan bir Türk hekimidir

Berlin müzesindeki koleksiyonda saklanmakta olan bu tablo ilginç bir gerçeği bize göstermektedir. Antik Uygur yazısı ile yazılan bu tıbbi vesikada yarı çıplak vücut üzerine işaretlenmiş bir çok noktalar ve noktaların yanındaki yazılı açıklamalar görülmektedir. (Resim 1)

İkinci resimde aynı manzarayı sergiliyor. Bu iki tabloya dikkatle baktığımız zaman bu ressamın insan vücudundaki belli noktaları yani Akupunktur noktalarını gösteren Atlas olduğunu anlamak zor değildir. (Resim 2)

Resim 9 bu resim Çin'de 256-260 yılları arasında yazılan, Akupunktur hakkında elde mevcut olan en eski tarihi eserlerden biri olan "Hunang Fumi" adlı eserden alınmıştır. (Dünya Sağlık teşkilatı'nın Akupunktur özel sayısı Mecmuası/Aralık 1979- Resim)

Bunun bir önceki resimlerin biraz daha geliştirilmiş kopyesi olduğu hemen göze çarpmaktadır. Bu eski Uygur Türkçesi ile yazılan yazıların -çok az bir kısmı okunabilmiştir. Prof. Dr. Süheyil ÜNVER "Uygurlarda Tababet" adlı eserinde bu yazılardan bir kısmının, Dr. Rahmeti ARAT ve Alman Prof. Müller tarafından okuduğu yazıyordu. Ben 1984'te Pekin'de "II. Uluslar arası Akupunktur Kongresi" 'ne katılmak için bulunduğum sürede Çin Tarih Bilimleri Uzmanı Veli Kurban'a okuttum. Anlaşılan mazmun şudur:

Başta Göğüste , Elde, incikte..... insanın ateşi çıkarsa işte onun tüğünü budur(1)

Kalp tüğünden 2 parmak altında ve 2 parmak yana batarsa olur.

Öd(2)..... olsa bu ikisi uygun olur.

Çinde günümüzde bile Akupunktur noktaları bu şekilde yani parmaklarla ölçmek suretiyle

belirtilmektedir. Örneğin, mide bağırsak noktası diz altı dış yan taraf 2 parmak ..vs

Bu antik eserlerde biz Uygur Türklerinin Akupunktur'u kullandıkları zamanın Çinlilere göre çok eski olduğunu görüyoruz.

Çin eski tarihi kaynaklarında, Uygur Türklerinin yurdu Doğu Türkista'nın Batı diyarı olarak tanıtıldığını biliyoruz. Şimdi de Şincang Uygur Özerk Bölgesi diyorlar.

Çin sınırı içerisindeki ipek yolu güzergahı çevresinde yapılan kazılarda ortaya çıkarılan antik heykel ve resimlerde, bir Çinli figürü ile bir Uygur Türk'ünün figürü çok kolaylıkla birbirinden ayırt edilebilmektedir. Bunun nedeni, bu figürü yapanların bir Çinli ile bir Türk'ün kolaylıkla ayırt edilebilmesi için özel itina gösterilmiş olmasıdır. Çinli Arkeologlarda, bu figürlerdeki Çinli ile Uygur Türk'ünü ayırt ederken, bu ırkın fiziki yapılarını ve giyinişlerini ince bir şekilde tarif ediyor. Batı Diyarlı, yani Uygurların burnu yüksek, sakalı koyu, gür bıyıklı ve üzerindeki kıyafetin oğuzlara ait olduğunu işaret etmektedir.

1979 yılında Çin'in Song-Jišan 'daki kazılarda ortaya çıkan bir taş oymalı resim, 1982 Çin geleneksel Tababeti Mecmuasında Akupunktur Tarihi adlı makalesi ile yayınlandı. Bunun tarihteki ilk defa yapılan Akupunktur olduğunu söylenmektedir.

Resim vücudunun yarısı kuşa benzeyen birisinin önündeki bir kişiye sivri uçlu bir çubuğa benzeyen aleti batırmakta olduğu görülmektedir. Biz bu resmi dikkat ile incelediğimizde Akupunktur uygulamasında olan (Hekimin)'in fiziki yapısı, burnunun yüksekliği ve başındaki Türk'e has giysi ve kıyafeti, Çin tarihçilerinin tarif ettikleri "Batı Diyarı" yani Uygur Türk'üne benzediğini anlaya

Resim 2: Doğu Türkistan'daki arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan eski Uygur yazılarıyla akupunktur noktalarını gösteren resim

biliriz. Demek ki tarihte ilk defa Akupunkturu uygulayan bir Türk hekimidir.

1960 yılında Çin hükümeti, Uygur Milli tababetini araştırmak gayesi ile benimde görev aldığım bir ekip kurmuştu. Dörtlü çete yönetimi sırasında bu çalışmalar durduruldu. 1979'da Büyük Çin Ansiklopedisi hazırlanırken "Azınlıklar" kısmında Uygur Tababeti gündeme geldi. Böylece bir Çinli bilim adamı başkanlığında yeni bir heyet kuruldu. Bu ekip dört yıl süren bir çalışmaları esnasında birçok antik Çin Tıp Tarihlerini araştırmış, müzeler gezmiş ve bir kısım kazılar yapmıştır. Ekip merkeze "Uygur Tababeti'nin Kısaca Tarihi" adı altında bir rapor sunmuştur. Adı geçen raporun bizi ilgilendiren kısmını burada aktarmak istiyorum:

"Çinin en eski tıp tarihi "Huen-Yenzey" adlı kitabının batı diyarı tezkiresi bölümünün 19. cildinde şöyle bir ifade bulunmaktadır: "Onlar tedavide kullanmak için Kemik iğneler kullanmışlardır"

1983'te Doğu Türkistan'ın Hoten ve Cimsar nahiyesinde yapılan kazılarda tedavide kullanıldığı anlaşılan taş, havan, bıçak, neşter ve kemik iğneler bulunmuştur.

Demek bu kemik iğnelerin Uygur Türk Hekimleri tarafından Akupunktur(yani vücuda batırmak suretiyle) tedavisinde kullanıldığını tespit edilmiştir. Bilindiği gibi kemik aletler ilk çağ (Taş Devri) aittir.

İnanıyorum ki Türk hekimleri kendi ecdatlarının icadı olan Akupunktura sahip çıkacaklar ve bunu daha da geliştirip çağdaş bir seviye ye Türk Tababeti'nde parlatacaklardır.

Literatür:

1- Chinese Journal of Acupuncture & Moxibution - << An introdiktion to the study of Acupuncture.>> (Ekim 1983/sayfa 9)

2- Prof.Dr. Rahmeti Arat Zur heilkunde der Uiguren I,II.). Türkçeye çeviren Ord.Prof.Dr. Süheyl İnver

3- Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO),Akupunktur özel sayısı(1979 Aralık, sayfa 2)

4- Uygur tababeti kısaca Tarih Materyaller Toplamı:Çin Büyük Ansiklopedisi, << Uygurlar Bölümü>> hazırlama kurulunun makalesi,29 Eylül, Pekin Sağlık Gazetesi

5- << Şincang Uygur Tababetinin kısaca Tarihi>>- Wang Jende Urimçi Sağlık Başkanlığı yayını I. Kısım (Çinceden Uygur Türkçesine çeviren Veli Kurban)

6- << Uygur Tababeti ve İpek Yolu- Yolu Song Jande .Çin geleneksel Tababeti >> dergisi 1982/12. sayı

7- Uygur Tababetini Araştırma Ekip Raporu, <<Uygur Tababeti miraslarını kazma ve düzenleme çalışmaları>> kısmı, Şincang Sağlık Başkanlığı Bülteni 1 kısım /1983

8- Çin ve Uygur Tababetinin yakın münasebeti- Dey Ying <<Şincang Tarihi konusunda ki ideolojik Problemleri kısmı.

Dr. Mehmet Yakup Buğra

1928'de Doğu Türkistan'ın Hoten kentinde doğdu. Orta öğrenimini 1947'de Hindistan'da, tıp tahsilini 1956'da Şincan Üniversitesinde tamamlamıştır.

1956-67 yılları iç hastalıkları ve Akupunktur dallarında ihtisas yaptı.

1976 yılına kadar Hoten devlet Hastanesinde iç Hastalıkları ve Akupunktur dallarında görev yaptı.

1976 yılında öteden beri Türkiye'de bulunan ağabeyinin daveti üzerine Türkiye'ye yerleşti ve T.C. vatandaşlığına geçti.

Doktorluk diploması Türkiye'de tababet mesleğini icra yetkisi T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından tescil edilmiş bulunmaktadır.

27 Nisan 1986'da İspanyada tertiplenen 10. Uluslar arası Akupunktur ve Lazer kongresinde kendine "Doctor of Phlosophy(ph.D)" verilmiştir.

Mayıs 1987'de "Common Wealth Institute and Natural Medicines" Enstitünün kurucu üyeliğine seçilmiştir.

Nisan 1990. 172. Yüksek Sağlık Şurasında Akupunktur Yönetmelik Taslağı hazırlanması çalışmalarına katılmıştır.

Sağlık Bakanlığı makamının 25-10-1991 gün ve 7525 sayılı onayları ile Akupunktur İst Komisyonu'na üye seçilmiştir.

Table with various news categories and logos like AKSAM, SHOW, NPO, TEOKI, etc.

Denge arayışı

kesinin, fiize demerasyeyle de nedemesi ü- zümle Çin ve rus liderlerin ABD'nin ruza ytkeslen sıvısı etebim dengelemeve gah- şacıları ve bu amaçla da önümüzdeki 20 yıl kapsayan 'benzeri olmayan' bir anı- şma imzalamaları bekleniyor.

Çinliler geliyor

Genelkurmay, Çin'in Ukrayna'dan aldığı 'yüzen dev' Varyag gemisinin Boğazlar'dan geçişine şartlı izin verdi. Bu kararla iki milyon Çinli turiste de Türkiye kapısı aralandı

15 milyonuncu yolcu dün uçaktan indi

Istanbul Atatürk Havalimanı Dış Hatlar Terminali'nin 15 milyonuncu yolcusu, dün Rusya'ya gitti. 10 ay önce hizmete giren terminalin 15 milyonuncu yolcusu olan İtalyan Alessandra Moretti, Alitalia Hava Yolları'nın tarifeli uçuşuyla saat 14.00'de Milano'dan İstanbul'a indi.

Çin Halk Cumhuriyeti, Ukrayna'dan Varyag adlı uçak gemisi almıştı. Eğlence merkezine dönüştürülmek istenen 306 metre boyundaki geminin Ukrayna'dan çıkıp Çin'e gimesi için Türkiye'deki Boğazlar'dan geçmesi gerekiyordu.

- Geminin kilavuz olması,
- Giriş masrafinin aşarfi 5 deniz mili olması,
- Gemiye en az beş römorkörün eşlik etmesi,
- Her iki bölgeye trafik kapatılması,
- Geminin yakıt, yamir, parlayıcı ve patlayıcı madde bulunmaması."

16 Ağustos 2001 Perşembe POSTA

Yüzen ada 306 metre boyuyla yüzen bir adayı andıran Varyag'a, Boğazlar'dan geçerken römorkörler eklenecek. Böylece dev geminin boyu tam 550 metreyi bulacak.

Tibet'in ilk milli sınava

Dil bilen Dalai Lama, orinun- ke övüsketen Tibet, bugün ilk milli sınavına çıkacak. Çin den buharınzı- nı, kararnı müde- nelerine bakılmı- mış, ancak Kopehang'da, ekrık mış. Millî sınavın amacı, Tibet'in ulusal kimliğini korumaktır.

Çin-Tayvan krizi tirmanacak

Çin prouvanı Tayvan Acısının karşısına çık- egi, budofo. Paris görüşleri yarıcı Wen Wei Po gazetesine kimli açıklanmayan kaynaklara di- yanarak verdiği habere, Çin Kurtuluş Ordusu amibi birliklerin, güneydeki Fujian kenti kapla- rında onak tabakası başlatmış, budofo. Hava, ra- yı ve deniz gücüne mensup orduların eskirni, Tayvan'ın 204 kilometre uzatıldığı Dabang Kör- fezi'nde orduların, ağırsın yapıları kayıplandı. Haber- den ötürün bu görüşlerde, aşırı gemisi, İzo ve v- lı bir deniz yolu gibi her türlü savaş teknolojisi seiler berenği ifade ediyor. ■ HONG KONG

Varyag tuzacağı

Türkiye, Çin'e alt Varyag uçak gemisinin Boğaz- lar'dan geçişine izin verdi. Bugüne kadar Boğazlar'dan geçen en büyük askeri gemi olan Varyag, emsal oluşturacak ve Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki denetim geleneğine büyük bir darbe vuracak.

ÜÇ KRİTİK ZİRVE

Rus ve Çinli liderler yeni dünya düzenine alternatif ararken, Hint Ait Kıtası ve Ortadoğu da, liderler zirvesinden barış haberleri bekliyor.

Genelkurmay'dan dev gemi için şartlı geçiş izni

Ankara-Pekin hattında kıza yol açan Karadeniz'de bulunan Ukrayna bandırah Varyag gemisinin Boğazlar'dan geçişine ilişkin Denizcilik Müsteşarlığı ile Genelkurmay Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı arasında yapılan anlaşma, çözüme açmasını sağladı.

306 metre boyundaki dev platform

ZAMAN / DIŞ HABERLER

Çin, ABD'yi füze kalkanı konusunda uyardı

ABD'nin füze kalkanı projesi, Çin'i uyardı. Çin, ABD'nin füze kalkanı projesi, Çin'i uyardı. Çin, ABD'nin füze kalkanı projesi, Çin'i uyardı.

16 AĞUSTOS PERŞEMBE 21.01

VARYAG TUZAĞI

Ankara-Pekin hattında kıza yol açan Karadeniz'de bulunan Ukrayna bandırah Varyag gemisinin Boğazlar'dan geçişine ilişkin Denizcilik Müsteşarlığı ile Genelkurmay Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı arasında yapılan anlaşma, çözüme açmasını sağladı.

306 metre boyundaki dev platform

Aylardır Karadeniz'de bekliyor

Çin, ABD'yi füze kalkanı konusunda uyardı. Çin, ABD'nin füze kalkanı projesi, Çin'i uyardı.

Simülasyon gündem

Çin, ABD'yi füze kalkanı konusunda uyardı. Çin, ABD'nin füze kalkanı projesi, Çin'i uyardı.

Bir çok İslam tarihlerinde Kuteybe büyük İslam fatihi olarak geçmektedir. Lakin gerçeğe dayanan tarafsız İslam adamları diyor ki: gerçekten Kuteybe İslam fatihlerinin en önde gelenlerinden sayılabilir, çünkü İhnef ve Mehleb'in oğulları gibi meşhur komutanlar ve

büyük şahısların muvaffak olamadığı fetihleri yaptı. Taharistan ve Mavraal nehrindeki kutluk ve savaşçı Türkleri mağlup etti ve bu yurtlara İslam bayrağını dikledi. Ama bunlara bakarak Kuteybeyi büyük ve mukaddes bir kişi ve İslam adamı demek yanlış olur. Çünkü Kuteybe İslam dünyasında eşsiz zalimliği ile tanınan Haccac'ın en güvenilir adamı idi, başkalara zulüm yapmakta ve haksız yere kan dökmekte Haccac'dan geri kalmış değildi. Türk yurtlarında itaat etmeyi kabul eden Türkleri başkaları korkutmak için acımasızca katliam etmek, aldığı şehirleri yakmak, halkı soymak ve benzeri halkı İslamiyetten nefret ettiren davranışlarda sayısızca bulunmuştur. Orta Asya'nın en zengin ve bolluk içindeki şehri olan Baykent şehrini ufak bir bahane ile tahrip etti. Taharistan'ı fethettiğinde Talkan şehrinin halkını katliam etti ve silahı bırakıp teslim olan binlerce adamı şehir etrafındaki yol kenarındaki ağaçlara diri asarak öldürdü. Onun zalimliği ve katliamları ile ilgili ayrıntılı bilgiler için ilgili kitaplara bakınız. İtaat edenleri öldürmek ve tutsak kılmak, şehirleri tahrip etmek, halkın mallarını soymak gibi davranışlar İslamiyette ve beşeriyet kanununda men edilmiştir. Kuteybe bu zalimliği ile Türklerin kalbinde İslamiyetten ve Müslümanlıktan nefret etme duygusunu uyandırmıştır. Her zaman intikam fırsatı bekleyen Türkler hicri 96 M.S. (714-715) da Kuteybe öldürüldüğü zaman itaatten çıkıp istiklal ilan etti. Fakat Samarkant ve Buhara şehirlerinde Arap askerleri çok olduğu üstelik bu iki şehir halkının çoğu müslüman oldukları için bu iki şehir yine de İslam devletine tabi kaldılar.

İslam askerleri ile Türkler arasındaki tartışmalar aşağıda sırası gelince söylenecektir.

DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ İÇ OLAYLAR

Kapağan Han 24 yıl hükümeti yönetip Asya'da Göktürk devletini yeniden kurdu. M.S. 709'deki Buhara harbinde Kültekin yaralanıp döndükten sonra **Kapağan Han Araplarla savaştı**. Bunun nedeni bir taraftan Çinlilerle savaşmak ve bir taraftan da Moğolistan'ın batısında bulunan Dokuz Oğuz ve Mançov'un güneyindeki Hitay'da bulunan atlı Türk kabilelerinin

Yazan: Mehmet Emin BUĞRA
Çeviri: Gökbayrak

Bir tarihi gerçek daha KAPAĞAN HAN ARAPLARLA SAVAŞMADI

isyanını durdurmakla meşgul olması idi.

Kapağan Han Hicri 97 (M.S. 716) de vefat ettikten sonra yerine Kutluk Han'ın büyük oğlu Bilge Han geçti. Bilge Han'ın zamanında Türk askerlerinin baş komutanı kardeşi Kültekin idi. Bilge Han hicri 116 (M.S. 734) da vefat etti, yerine oğlu İcin Han geçti. Onun zamanında Dokuz Oğuzlar isyan çıkardı ve bu isyan ta onun vefatına kadar devam etti.

İcin Han hicri 121 (M.S. 739) de vefat etti, onun yerine Kutluk Bilge Han Kağan oldu ve 125 (M. 742) de vefat etti. Kutluk Bilge Han zamanında Çin devleti güçlenip doğudaki bir çok yerleri işgal etti, bu da Uygur, Bismil ve Karluk kabilelerinin isyanına neden oldu. Kutluk Bilge Han'ın vefatından sonra yerine Özmiştekin Kağan oldu. Onun zamanında Çin hücumları ve Uygur, Bismil, Karluk isyanları neticesinde devlet büyük ölçüde zayıfladı. Hicri 126 (M.S. 733) da Uygur, Bismil ve Karluklar birleşerek Karakurum şehrini bastı, ve neticede 65 yıl devam edegelen Kutluk Göktürk devleti yıkıldı.

Türkeş devletinin başkanı Üçale Bağadırhan'ın Kutluk Kağanı Kapağan Han'a itaat ettiğini yukarıda zikretmiştik, Üçale Bağadırhan vefat edinceye kadar Kapağan Han'ın itaatinde kaldı. Hicri 87 (M.S. 706) de Üçale Bağadırhan öldü ve yerine oğlu Sovoki Han geçti. Lakin daha sonra küçük kardeşi Çanuhan ile hanlık çekişti. Bundan dolayı kardeşler arasında uzun süre savaş oldu ve yurt içi vahime doldu. Sonunda Kapağan Han hicri 92

(M.S. 711) de savaşan kardeşlerin her ikisini öldürüp Üçale Bağadırhan'ın hakimiyetini yıktı. Türkeş devletinin 2. defa kuruluşu ve ilgili olaylar daha sonra zikredilecektir.

Bu arada hicri 80 (M.S. 699) de Kapağan Han Çinlileri Doğu Türkistan'dan kovduktan sonra Doğu Türkistan'daki yerli Hanların hepsi onun itaatine girmiş bulunuyorlardı. Bu vaziyette Kapağan Han'ın vefatına kadar devam etti. Kapağan Han vefat ettikten sonra Çinliler tekrar Doğu Türkistan'a hücum etseler de hicri 97 (M.S. 714-715) de Türkeş istiklalını ilan eden Solo Han'ın gayretleri ile Çinliler yenilip kaçtılar ve bu tarihten hicri 122 (M.S. 739) 'ye kadar Doğu Türkistan hanları Türkeş Kağanının koruması altında bağımsız yaşadılar. Türkeş Kağanı ile ilgili ayrıntılı bilgiler "Türkeş Kağanı" bölümünde söylenecektir.

GÖKTÜRK DEVLETİ'NİN SİYASİ VE TOPLUMSAL DURUMU VE KÜLTÜR ESERLERİ